

ÉLETTÜNK

XXX. évf. 9. szám (30. Jahrg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

1998 szeptember

Jubileumi zárandoklat vízen

Az 1938-ban Budapesten tartott Eucharisztikus Világkongresszus hatvanadik évfordulóján a magyarországi katolikusok jubileumi hajóutat rendeznek a Dunán. Az engesztelő célzatú zárandoklat szeptember 5-én, szombaton este a budapesti Szent István bazilikában tartott Veni Sancte-vel kezdődik, ahonnan körmenetben viszik az Oltárszentiséget a Vigadó téri hajóállomásra. A hajó először Vácott áll meg, ahol éjjeli mise lesz, majd Esztergomban – a hajnali órákban – Dekány Vilmos segédpüspök mutat be szentmisét a vízi zárandoklat résztvevőinek. Reggel a hajó Komáromba ér, innen körmenetben viszik az Oltárszentséget Vértessomlóra, ahol Te Deummal zárul a jubileumi zárandoklat.

(Lapzárta után)

MINDHALÁLIG

*Most mélységekből fakad föl a szó,
S nem csinált virág, nem papírhajó,
De Óceán setétjén égő gálya,
Mit röpit a szív tajtékos dagálya
A mélybe le, s a mélyből újra fel;
Ma szólni nem lehet, s ma szólni kell:
Szeretlek, népem, mindhalál'ig.*

*Egy érzés szunnyadt bennem hangtalan,
Némán, keményen, mint kőben arany;
Most csákány törri, bontja, fejt föl
Az érzést, amely üdvözít - és öl,
S mártíromságot szenvedtet velem.
Mi ez? Szokás, nyelv, vagy történelem
E szó: szeretlek mindhalál'ig!*

*Száz hajszáleren szívódik belém,
És száz ösvényen felé kúszom én,
És száz formában kísért engemet,
Mint langy szellő, mint számum-lehelet;
Alakoskodik, rejtőzik, tagad,
Míg egyszer egy órában kifakad:
Szeretlek, népem, mindhalál'ig!*

*Tudtam én ezt? Nem tudtam ezt soha,
Nem így; míg jött a sors, a mostoha,
És megmutatta, hogy Te: én vagyok,
S ha te sorvadsz el, én is elhalok,
Mint a levél, ha elszárad a fa,
Mint a gyermek, kit elhagy az anya.
Szeretlek, népem, mindhalál'ig!*

*Ha te nem vagy, nincs álom, illat, szín
Az élet babyloni vizein.
Nincs fáklya, mit a szív magasra tartson,
És ülünk egyformán a sűrű parton:
Alélt lelkek egy alélt földtekén...
És ha te nem vagy, nincs e költemény;
Szeretlek, népem, mindhalál'ig!*

*Mi vagy Te nékem? Szomjamra ital,
Sebemre ír, és bánatomra dal;
Tűzhely, amelyhez térti sohse késem.
Márvány, amelybe álmaimat vésem.
Át egen, földön, folyón, tengeren,
Rögön, hanton, koporsófedelen:
Szeretlek mindhalál'ig, nemzetem!*

Reményik Sándor (1890–1941)

CSERHÁTI FERENC (München):

Előszó kétezerre

Közeledik az ezredforduló, a 2000. év nagy jubileuma. A magyarság számára kettős évforduló: ekkor lép 2000. évébe a kereszténység és ekkor lesz 1000 éves a magyar állam. Mindkettőre készülnünk kell.

Hazánkban, illetve óhazánkban előszeretettel használjuk a Magyar Millennium elnevezést, amellyel egyszerre utalunk mindkét évfordulóra: az MM római számként megváltásunk 2000. évét jelenti, de a Magyar Millenniumot is, amellyel a keresztény Európához való csatlakozásunkra és kötődésünkre emlékezünk, az 1083. augusztus 20-án szentté avatott I. István királyunk megkoronázására 1000 karácsonyán a II. Szilveszter pápa által küldött koronával.

2000-ben mégsem a kerek évszámokat ünnepeljük. Ennél sokkal fontosabb, hogy felidézünk az örökséget, amelyre utalnak, ápoljuk és gyarapítsuk keresztény és nemzeti értékeinket, szellemi és kulturális kincseinket, fokozzuk keresztény tanúságtételünket, amellyel még adóssai vagyunk a világnak. Ezek a jubileumok alkalmak arra, hogy őseinkhez hasonlóan bátran kiálljunk hitünk és Istenünk mellett, aki az idők teljességében, 2000 évvel ezelőtt Jézus Krisztusban emberré lett és polgártársunk a világban, felülmúlhatatlanul megszentelve mindeneiket.

A keresztény időszámítás hitvallás és a keresztény hit történelmi jellegzetességére utal, arra, hogy Isten, az ég és föld Teremtője hozta létre a teret és az időt, amelyben élünk, mozgunk és vagyunk.

Nekünk nem a kerek évszámok a fontosak, hanem a hitvallás, amelyre utalnak, az alkalom, amelynek kapcsán Jézus Krisztusra, a világ egyetlen üdvözítőjére irányítjuk a közélet figyelmét, és tanúságot teszünk hitünkről, üdvösségünk és jólétünk reményében. Jézus Krisztust hirdetjük és ünnepeljük, hálát adunk Istennek, az egész világ és a történelem egyetlen Urának, – aki semmiből teremtette a világot – a zsidó időszámítás szerint 5759 évvel ezelőtt;

– aki az idők teljességében emberré lett – ezzel kezdődik a keresztény időszámítás;

– aki Szent Lelke által a gyarló emberekből létre hozta az egyházat a világ üdvösségéért – az idők végezetéig, amikor újra eljön – ez az egyháztörténelem kezdete.

Az iszlám időszámítás Kr. u. 622-ben kezdődik, Mohamed futásával Mekkába Medinába, így idén 1376-ot írnak követői.

Keresztény időszámításunk nem egyedülálló a világon, nemzetközileg mégis ez vált általánosan elfogadottá. „Krisztus előtt és után” időszámításunkkal minden időszámítás egy

nevezőre jutott. Jézus Krisztussal számolunk és Ő utána igazodunk, s nem cézárok vagy önkényeskedők, nem forradalmak vagy politikai események után.

Számunkra Jézus Krisztus az űrben száguldó világmindenség összetartó és legyőzhetetlen Napja – a „Sol invictus”, ahogyan a rómaiak mondták, az idők tengelye, az emberi történelem középpontja, az a bizonyos „fix pont”, amely után minden hívő keresztény igazodik, a Világ Világossága, aki egészen sajátos módon meghatározza minden politikai, szociális és kulturális elkötelezettségünket, egyéni magatartásunkat éppúgy, mint közéleti tevékenységünket.

A keresztény időszámítás azt jelenti, hogy keresztény hitünknek közéleti, társadalmi, történelmi formáló jelentősége van. A kereszténység nem magányügy, hiszen Istene a történelem ura, az „egyháztörténelem” pedig ugyancsak a „világtörténelemben” zajlik, még akkor is, ha ennek negatív oldalával, a sok zsarnoksággal, kegyetlenkedéssel és jogtiprással ugyancsak számolnunk kell. Egyházunkat joggal nevezzük történelmi egyháznak, mert az, és keresztény hitünk is történelmi jellegű, érintkezik a konkrét politikával és ezért az elkötelezett keresztények soha sem vonhatják ki magukat a közéleti felelősség és cselekvés alól. Szemben a régi és új keletű, divatos és pótvallási szektákkal, amelyek tagjai általában és világot megvető dualisztikus szemléletükben megpróbálják magukat „tisztáknak és makulátlanoknak” tekinteni és igyekeznek magukat távol tartani a világ „szennyes” folyásától, az egyház soha sem értelmezte önmagát csupán a „tiszták” és „ártatlanok” közösségének, Isten Szent Lelkével pedig mindig igyekezett megújítani a föld színét.

Az ezredfordulóra készül a világ! A Abajor főváros templomaiban előkészületül 2000-re szentségimádási mozgalom indult, a főegyházmegyében kiállításokat és zárandoklatokat szerveznek, előadásokat tartanak. Vajon mi milyen erőfeszítéseket teszünk méltó megünneplésére, keresztény és nemzeti örökségünk ápolása, megbecsülése, továbbadása érdekében? Gondolunk gyökereinkre? Merítünk-e őseink hitéből, nemzeti és keresztény örökségünk műlhatatlan kincseiből? Mindenkit hívok! Segítsen ötletével, közreműködésével, hogy méltóan készüljünk a Magyar Millenniumra és a kereszténység nagy jubileumára.

Szent István ünnepét a müncheni magyarok augusztus 23-án, vasárnap tartották. Ünnepi nagy misével kezdődött a Damenstift-templomban, amelyet Kada Lajos aranymisés érsek celebrált. Ugyanezen alkalommal ünnepelte Kada Lajos érsek az aranymiséjét is. Az ünnepségről következő számunkban beszámolunk.

Imaszándékok

Szeptemberre

1.

Imádkozzunk, hogy minden állam elítélje a „taposó aknák” használatát.

Olyan államokban használják a taposó aknákat, ahol a harci erők nagyrésztben személyekből állanak. Ha valaki rálép, az akna felrobban s vagy belehal, vagy jobb esetben elveszti egyik lábát – nyomorék marad egész életére. A vasfüggöny határsávaiban is ilyen aknák feküdtek. Leaknázák gyakran egész városok határait, de ha nincs már szükség rá, nem szedik fel, ott marad. Leggyakrabban gyermekek lépnek aztán rá játék közben s hálnak bele vagy nyomorodnak el életükre.

Amíg nem terjed el az akna használatának kárhóztatása, megtöltása illetve büntetése, addig lelkiismeretlen seregek, felkelők továbbra is le fogják rakni s ezzel életeket oltanak ki, nyomorítanak meg ok és szükség nélkül. Újsághírek szerinti 30 millió aknát raktak le s évente esetleg egy milliót tudnak felszedni életveszély közepette... Az akna elleni harc egyik legelszántabb képviselője Diana angol hercegnő volt. Világszerte harcolnak ellene, bekapcsolódhatunk névtelenül is imádásainkkal...

2.

Ázsia egyházaiért imádkozzunk, hogy ígértetésükben segítsék elő az Evangélium inkulturálását és a vallások közötti dialógust.

Ázsia egyházai alatt természetesen nem a keresztény egyházakat vagy felekezeteket érti a Szentatya, hanem a nem keresztényeket, akiket azelőtt a pogány névvel illettek. Nem várhatunk tőlük (vallási) elismerést és toleranciát, ha nem szüntetik meg elsőként a degradáló „pogány” kifejezést. Ők is Isten vallják vallásuk törvényei szerint, így lehet közösségeiket egyháznak nevezni.

Hosszadalmas emberi és szellemi fejlődés szükséges ahhoz, hogy „másvallású” embereket testvéreinkké fogadjunk – gondoljunk a valamikori katolikus-protestáns harcokra – Ázsia egyházainak emberei számára is. Reméljük és könyörögnünk kell: mihamarabb megindulhasson a párbeszéd az egyes egyházak között. Csak ezután – és temetes ideig tartó fejlődés után – lehetséges az Evangélium lassankénti ismerete, majd inkulturálása az iszlámba, a buddhizmusba s így tovább.

Fejős Ottó

Máriacelli zárandoklat 1988-ban

Az ez évi magyar zárandoklat Máriacellbe szeptember 19-én és 20-án van. Vezeti a Szeged-Csanádi püspök, Gyulai Endre és énekel a szegedi dóm énekkara. 19-én szombaton 17-órakor ünnepélyes bevonulás, utána szentmise. Este gyertyás körmenet. Vasárnap 10 órakor püspöki szentmise. Délután 14 órakor litánia és áldás. Bízom benne, szép időnk lesz, úgy mint tavaly és sokan megjelennek.

Valentiny Géza prelátus

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Kell-e még gyónni?

Svájcból érkezett a kérdés:

Családommal a magyar misére szoktunk járni, így a svájci katolikusok vallási életével kevés a kapcsolatunk. Nemrég svájci barátainkhoz voltunk meghívva és a gyerekek első áldozásával összefüggésben a gyónásra terelődött a szó. „Ti még jártok gyónni?” – kérdezte megrökönyödvé barátom. Igenlő válaszomra meglepődve fűzte hozzá: „Hát hol éltek ti? Nem tudjátok, hogy a Vatikáni Zsinat már évtizedekkel ezelőtt eltörölte a gyónást? Elég, ha az ember évente egyszer elmegy egy közös bűnbánati ájtatosságra (Bußandacht), megbánja a bűneit és a pap a jelenlevőknek megadja az általános feloldozást”. Erre én előhoztam az Anyaszentegyház negyedik parancsát: „Bűneidet minden évben legalább egyszer gyónd meg”. „Igen – felelte barátom – de ez a közös gyónásra vonatkozik. Egyéni gyónás nincs már előírva.” Igaz ez? A holdon élünk? Szeretném tudni, hányadán vagyunk ebben a kérdésben.

Miklós atya válaszol:

Szeretném megnyugtani svájci olvasónkat: nem élünk a holdon, és szó sincs róla, hogy a Vatikáni Zsinat eltörölte volna a gyónást. Mint ismeretes, a II. Vatikáni Zsinat semmit sem változtatott az Egyház hagyományos tanításán, ellenkezőleg, azt megerősítette, összefoglalta és néhány új szempontra hívta fel a figyelmet, amelyekből kiindulva egyfajta megújulásra időszerűsítésre, „aggiornamento”-ra nyílik lehetőség.

A bűnbánat szentségére, mindössze két helyen tér ki a Zsinat és csupán egy-egy mondatban. Az első az Egyházzal szülő „Lumen gentium” kezdetű dogmatikai konstitúció 11. pontjában található. A szentségek között megemlíti a bűnbánat szentségét: „Akik a bűnbánat szentségéhez járulnak, azok Istent sértő bűneikre Isten irtalmas bocsánatát kapják meg; egyszersmind kibékülnek az Egyházzal, amelyet megsebeztek bűnükkel, és amely közreműködik megtérésükben szeretetével és imájával”. – A második említés a „Sacrosanctum Concilium” kezdetű liturgikus konstitúció 72. pontjában így hangzik:

„A bűnbocsánat szentségének szertartását és formuláit úgy kell felülvizsgálni, hogy azok a szentség természetét és hatását világosabban fejezzék ki”. Ha valaki ezt a mondatot úgy értelmezi, mint a gyónás megszüntetését, akkor ezt vagy tökéletesen félreértette, vagy tudatosan félremagyarázza. A Zsinat ezzel szemben meg akarta újítani a bűnbánat szentségét, azt akarta, hogy a gyónás, mely helyenként mechanikus, futószalagszerű feloldozás formáját vette fel, újra a valódi megtérést, az Istennel, embertársainkkal és az Egyházzal való kibékülést szolgálja. Ennek érdekében jöttek létre a gyónatószer helyett a gyónási szobák, ahol a gyónó közvetlen beszélgetés keretében tudja a gyónatató elé tárni problémáit, kikérni tanácsát és a Zsinat, szellemében fogalmazta át az Egyház a feloldozás szövegét is.

Hogy a II. Vatikáni Zsinatnak mennyire nem volt szándékában a személyes gyónás megszüntetése, bizonyítja az 1983-ban közzétett és a Zsinati határozatokat figyelembe vevő új Egyházi Törvénykönyv több cikkelye, így elsősorban a 989. kánon, mely szerint: „Minden krisztushívó, aki elérte értelme használatának korát, köteles súlyos bűneit legalább évente egyszer híven meggyónni.” És már előtte a 960. kánon megállapítja: „Az egyéni és teljes bűnmegvallás és a feloldozás az egyetlen rendes mód, ahogyan a súlyos bűnről tudó hívő Istennel és az

Egyházzal, kiengesztelődik; az ilyen gyónás alól csak a fizikai vagy erkölcsi lehetetlenség ment fel...” A 961. kánon pedig kijelenti: „Több bűnbánót egyszerre előzetes egyéni bűnmegvallás nélkül általános módon feloldozni nem lehet”. A továbbiakban rámutat ugyan bizonyos kivételekre (halálveszély, nincs elég gyónatató) amelyeknek azonban alapvető feltétele a feloldozandó(k)nak szilárd elhatározása a mielőbbi egyéni gyónásra. A Svájcban és másutt elterjedt praxis tehát törvénytelen. Nem törvénytelen, ellenkezőleg dicséretes kezdeményezés a bűnbánati ájtatosság, ha az arra szolgál, hogy a hívőket előkészítse az egyéni gyónásra. De ha általános feloldozás ennek befejezése, az érvénytelen.

Tegyük még hozzá: az Egyház ajánlja híveinek a gyakori, rendszeres gyónást, akkor is, ha valakinek csak bocsánatos bűnökkel kellene megvallania, mert ez hathatósan elősegíti a lelki fejlődést, az önnevelést, az Istennel való kapcsolat elmélyítését (988. kánon). Jó erre rászoktatni a gyerekeket is. Ez nevelésüket is megkönnyíti, főleg, ha a szülők jó példával járnak elő e téren is. Egyébként az Egyház az ő számukra is előírja, hogy az első szentáldozás előtt meggyónjanak (914. kánon).

Mindezt részletesen kifejti az 1992-ben napvilágot látott „A Katolikus Egyház Katekizmusa” is, amelynek tanulmányozását szeretném újra meg újra ajánlani (Szent István Társulat 1994, 295-309 old.), mert kifejti a bűnbánat szentsége szentírási, teológiai alapjait, gyakorlatának történelmi fejlődését és áldásos hatását.

Hogy az egyéni gyónás milyen áldás az emberiség számára, arra legjobb példa a nem-keresztény svájci pszichológus C. G. Jung szokása, aki kezelés alatt megkérdezte katolikus pacienseit, mikor voltak utoljára gyónni. És ha ezt hosszabb ideje nem tették, elküldte őket gyónni: „Uram, Asszonyom, ha még utána is szüksége van rám, akkor jöjjön vissza”. A manapság oly gyakori lelki zavarok egyik oka, hogy sokan óckodnak a gyónástól. Pedig az nagyban segíthet a lelki bajok megelőzésében. És erre mai beteg társadalmunknak égető szüksége lenne.

Küldetésünk Párizsban

Az ezeréves történelmi múlttal rendelkező Esztergom testvérvárosi viszonyban van az észak-franciaországi Cambraival, amelyet már kalandozó pogány őseink is felkerestek és amely mint a magyar primások városa, szintén érseki székhely. A francia-magyar jó viszonyt ápoló „Cambrai-Esztergom” társaság ez év június 28-ára egy 289 főt számláló kis faluba, Neuville en Avesnois-ba hívta meg magyar és francia vendégeit, hogy ott ünnepeljék meg a helyi plébániatemplom 600 éves jubileumát, amelynek patronája Szent Erzsébet, külföldön legismertebb szentünk. Első pillanatban meglepett a szépen karbantartott nemzeti műemléknek nyilvánított templom, de még ennél is jobban az a sok magyar zászló, amely díszítette a „Sainte Elisabeth de Hongrie” templomot kívül és belül. Az emberekkel beszélgetve megtudtam, hogy az I. világháborútól 1956-ig állandóan települtek Észak Franciaországba magyarok, akiknek lelki gondozását Ruzsik atya évtizedekig végezte és akik időközben igen szépen beépültek a helyi francia katolikus egyházba és a polgári társadalomba. Így lett a 2. 3. illetve 4. generáció szép nagy termő fává, amelynek gyümölcsét franciák és magyarok élvezhetik. A párizsi Katolikus Misszió híveit a francia házigazdák és az esztergomi vendégek meleg szeretet-

Prof. Dr. MEHRLE TAMÁS OP

A világi hívek szolgálata az egyházban (6)

A Szentészék 1997 augusztus 15-én kiadott rendelkezése alapján

Miután a római rendelkezés a világi híveknek az igehirdetéssel és az eucharisziával kapcsolatos szolgálatát meghatározta, a plébánia életében való segédkezésükről és egyes szentségek kiszolgáltatásában vállalt szerepükről is beszél.

A világi hívek részt vehetnek a papság munkájában. Örölnünk kell, ha a plébánián, ápoló vagy beteget gondozó otthonokban, gyermekneveléssel foglalkozó intézetekben, börtönökben vagy a tábort katonai püspökségen a papsággal együtt működnek. Mindebben azonban az egyházi törvényének erre vonatkozó szabályaihoz kell igazodniuk. Nevezetesen a lelkipásztorkodásban való részvételük csak a paphiányra való tekintettel van megengedve s nem szabad ebben az engedményben a világi híveknek az előléptetését látnunk. Ha a világi hívek az egyházi lelkipásztorkodásban részt is vehetnek, nem szabad nekik irányító, igazgatói szerepet vállalniuk. A lelkipásztorkodásban való rendkívüli részvételük semmiképpen sem pótolhatja a pap hivatalát, ami abból is kitűnik, hogy az erre vonatkozó kánon megszabja, hogy a püspöknek, amikor világi híveket felkér a lelkipásztorkodásban való együtt működésre, egy papot kell kineveznie, aki plébánosi joghatósággal felruházva a kérdéses plébániát – még ha nem is tud mindig ott tartózkodni – irányítja. A plébános hivatalát, érvényesen csak felszentelt papra lehet bízni. Épp mert a világi híveknek csak segítőszerepük lehet a lelkipásztorkodásban a kánon azt kívánja, hogy az idősebb de még egészséggel rendelkező papok is igyekezzenek a paphiányban szenvedő plébániáknak segítségére lenni. Minden 75 éves pap lemondhat ugyan a plébánosi tisztségéről, de szükség esetén a püspöke meghosszabbíthatja szolgálati idejét. Ha diakónusok állnak rendelkezésre, elsősorban az ő segítségüket kell igénybe venni. Ezért is tiltja az egyházjog, hogy a világi hívek a papnak vagy plébánosnak kijáró elnevezést használjanak. Nem szabad őket plébánosnak, káplánnak, vikáriusnak, provikáriusnak, esperesnek nevezni.

Az rendelkezés behatóan foglalkozik a világi híveknek a betegekről való gondoskodásával. A világiak ezen szeretetszolgálatuk által igazi tanúságot tehetnek hitükről, akár egyénileg foglalkoznak a betegekkel, akár közösségi apostolódásban vesznek részt. E szolgálatuk révén a szenvedés és betegség világában egészen kiváló módon biztosítják

a keresztény jelenlétet. Amikor a beteget a legnehezebb pillanataiban kísérik, elsődleges feladatuk az, hogy a bűnbánat és a betegek kenete szentségeinek a felvételére serkentsék a beteget és segítsék őket, hogy lelkiileg kellőképpen felkészüljenek a egyéni szentgyónás végzésére. Amikor szentélményeket nyújtanak a betegnek, például szentelt vízzel meghintik, mindent el kell kerülniük, ami a beteget abba a tévedésbe ejthetné, hogy szentséghez járult volna. Nekik személyesen nem szabad a betegek olajával vagy más olajjal megkenni a beteget. Az egyháznak biztos, évszázados hite, hogy a betegek kenete szentségének akárcsak a gyónás szentségének kiszolgáltatója csak a felszentelt pap lehet. Úgy tenni, mintha a világi hívő, a püspök által előzetesen megszentelt olajjal érvényesen tudná azt a szentséget kiszolgáltatni, igazi vétkes, megtévesztő szimuláció jellegével bír.

Ezzel szemben a világi hívő szükség esetén érvényesen helyettesítheti a papot az esketés alkalmával és a keresztelés szentségének a kiszolgáltatásában. Hasonlóképpen igazi szükség esetében meg van engedve, hogy a világi hívő a temetési szertartásokat végezze. Mindezen esetekben a egyházjog által és helyi püspök által megszabott irányelvekhez kell tartania magát. Így az esketés esetében a világi hívő az egyház tanújaként csak akkor helyettesítheti a papot, ha diakónus sem áll rendelkezésre. Egyszerű pap ezt a megbízást nem adhatja meg a világi hívőnek, hanem csak a püspök a püspöki konferencia helyeslő tudomásul vétele és a Szentészék engedménye alapján.

A rendelkezés nem ok nélkül hangoztatja, hogy ezekre a kivételes szolgálatokra csak olyan világi hívőt szabad megkérni, aki erre kellően fel van készítve. Nem lehet olyanoknak engedélyezni, akik nem keresztényhez méltóan élnek, akik rossz hírben állnak, akiknek a családi élete nem felel meg az egyház erkölcsi törvényeinek. Kell hogy a szentségeket, a szertartásokat illetően kellő ismerettel rendelkezzenek. Az illetékes egyházi előljárónak gondoskodnia kell, hogy e hívek megfelelő oktatásban – mely nem azonos a papságra készülő kispapok szemináriumi tanításával – külön keretek közt részesüljenek. Öröködni kell, hogy ez az oktatás szigorúan az egyház tanának és a keresztény lelkiiségnek megfelelően.

(Folytatás az októberi számban)

tel köszöntötték, kiváltképpen Ruzsik atyát a volt- és Molnár Ottó új főlelkész, aki az ünnepi szentmise főcelebránsa volt. Az ünnepi hangulatot emelte a kis falu vezetőségének teljes létszámú részvétele, Cambrai város és megye küldöttsége, a francia szenátus két tagja és a csendőrség helyi parancsnoka. A franciaországi magyar Nagykövetség és a párizsi Magyar Katolikus Misszió sajátos küldetése harmonikusan kiegészítette egymást a Neuville en Avesnois-i ünnepélyen, amely híven tükrözi azt a jó viszonyt, amely kialakult a vasfüggöny leomlása óta. Jelenleg 45 francia/magyar önkormányzat kötött testvéri kapcsolatot, nem számítva a trianoni határon kívül rekedt falvakat és városokat. A sikeres francia-magyar barátság másik példája Yverres városa, ahol évtizedek óta minden szeptemberben megemlékeznek II. Rákóczi Ferenc haláláról. Mintegy hat éve elértem, hogy az ünnepség szentmisével kezdődjön nagyszabású fejedelmünk lelki életéhez méltóan. Ezzel a francia és

magyar hívek jogos vallásos igénye teljesült, és örömeinkre hazánk nagykövete, a helyi polgármester, a parlamenti képviselők is velünk imádkoznak és énekelnek. Megható a francia veteránok buzgó részvétele, akik háborús kitüntetésekkel, zászlókkal teszik színessé ezt a napot. Kölcsönös jóakarattal ez a világi és egyházi, a francia és magyar, a hazai és emigráns kezdeményezések terén. E termékeny munkáért a Magyar Köztársaság eddig több, mint 50 Franciaországban élő személyt részesített elismerésben, legutóbb Bozsóky Gerő-Pál ferences atyát, aki évtizedekig a francia rádió magyarnyelvű adásának egyházzrovatót vezette, továbbá Nyáry Juditot, aki Magyarországra és az utódállamokba szervezett karitatív segélyszállományokat. A francia-magyar barátság és testvéri jó viszony ápolásában nincs hiány. Biztosítva látom Magyar Katolikus Misszióknak küldetését és a francia-magyar barátság további elmélyítését.

Vándory Imre (Párizs)

A TORINÓI SZENT LEPEL ELŐTT

Június 14-este hét óraker a torinói Dómban leoltották a Szent Lepel megvilágító lámpákat és bezárult a nagy kapu. Délután 4 óraker Giovanni Saldarini érsek, a Lepel őrzője, ünnepélyes szentmisével zárta be a 54 napig tartó kiállítást és ezek után elkészíthetem az összefoglalót azokról az élményekről, melyeket több mint két millió látogató élt át. Nekem lehetőségem volt már 1978-ban megcsodálni ezt a megmagyarázhatatlan, megindító lenyomatot, de meg kell mondanom, hogy a jelenlegi kiállítás sokkal nagyobb élményt jelentett mint 20 évvel ezelőtt. A rendezést a legnagyobb elismerés illeti. Kitűnő ötlet volt a látogatások bejelentésének kötelezettsége, ami megkímélte a zárandókat az órákig való várakozástól és a kötelező, fedett útvonal, mely a Lepel elé vezetett, védelmet nyújtott a tűző napsugarak, vagy a hirtelen kitört felhős szakadások ellen, amely Torinóban nagyon gyakori.

A Lepel elhelyezése is sokkal szerencsésebb volt, mint 1978-ban. Végre eljutottunk oda, hogy a jövőben nem kerül sor ennek a felbecsülhetetlen értékű vászonra a ki és becsavarására, amely komolyan veszélyeztette a lenyomatok épségét. Ez az elhelyezés végleges. A Lepel vízszintes állapotban páncél ládában bomba és tűzmentes kristálylemez között teljes sötétségben várja majd a 2000 augusztus 26-i dátumot, amikor ismét a látogatók szeme elé kerül. A legmodernebb szerkezetek biztosítják a megfelelő hőmérsékletet és nedvesség tartalmat, melyek állandó ellenőrzés alatt maradnak.

Nem véletlen, hogy a Lepel látogatói a legnagyobb meghatottsággal álltak meg ez előtt a megkínzott emberi lenyomat előtt. Nem csak a hívő embereket láttam könnyes szemmel, hanem más valláshoz tartozókat és hitetleneket is.

Állami és egyházi személyiségek nyilatkozatait naponta közzölték az újságok és a televízió, de a legnagyobb meglepetést a new-yorki zsidó közösség rabbijának, Michael Shevak-nak kijelentése jelentette. Szó szerint a következőket mondotta: „Bárkinek joga van ahhoz, hogy csodálattal álljon meg a Lepel előtt; lehetetlen elkerülni a mélyseges meghatottságot és meg kell hajolni a világ minden részéről idezarándokolt emberek milliói előtt, akik hisznek Istenben.”

Az orosz – 18 tagból álló ortodox – Relikvia-kórus, amely június 9-én a Lepel előtt énekelt, hasonló élménnyel tér haza. Köszönetet mondtak Saldarini érseknek, hogy engedélyt adott arra, hogy művészetüket ennek a „szent relikviának” ajánlhassák fel.

De a hitetlenek sem hagyták el a Dómot megrendülés nélkül. Ezt bizonyítják a politikai élet személyiségei, a volt kommunista párt tagjai, akik minden szégyen nélkül nyilatkozták, hogy ez egy egyedülálló tárgy, nem volt és nincs hozzá hasonló az egész világon. Mert erről van szó! Ahogy II. János Pál pápa mondotta május 24-én a Dómban tett látogatása alkalmával: A Lepel kihívás az emberi értelem és tudomány felé. A Lepel az új evangelizálás leghatásosabb eszköze. A Lepel Embere a mai ember szenvedését is ábrázolja, amellyel, sajnos a világ minden részén találkozunk. A pápa hosszú percekig térdelve imádkozott ez előtt a megható látvány előtt és mielőtt elhagyta volna a Dómot, még egyszer visszatért eléje, szinte nehezebbre esett elválni ettől a megkínzott embernek a képétől.

Nemcsak az olasz köztársasági elnök, Oskar Luigi Scalfaro, tett látogatást a Dómban, hanem más nemzet magas rangú képviselői is, a belga király és királynővel az élén.

A Lepel látása, azoknak is akik nem hívják Szent Lepelnek, felejthetetlen élményt jelentett. Ez az „unikum” senkit nem hagy közömbösen. A kérdés: kié ez az emberi lenyomat? mindenkiben felmerült. A választ erre tudományos vonalon lehetetlen megtalálni. Mint ahogy mindeddig semmiféle tudományos kutatás nem tudott választ adni arra, hogy miként jött létre ez az emberi test lenyomata. A legnevesebb világhírű kutatók, akik immár évtizedek óta végeznek kísérleteket a rejtély megoldására, ma már azon a véleményen vannak: valószínűtlen, hogy ezt a választ valaha is megtalálják. Ma a legfontosabb téma ennek a felbecsülhetetlen értékű tárgynak a megőrzése az elkövetkezendő generáció számára. Amit ez a kiállítás elénk tárt, komoly biztosíték a jövőre nézve. A sok évszázados vándorlás után, végre a Lepel Embere is megtalálta „végre lakóhelyét” ahol minden természeti csapás ellen védelmet kap, a tűz ellen is, amely története során háromszor veszélyeztette épségében maradását. De létezik egy Mindenek Felett Álló Gondviselés is, amely figyelmeztetni akarja az embert, hogy a Lepel Embere mindannyiunkért szenvedett. Ezzel kapcsolatban érdemes idézni egy mellettem álló közép-korú olasz nő megjegyzését: „Istenem, mind ez a mi bűneinkért történt!”

Farkas Ilona (Róma)

Mit tett az egyház az üldözöttek védelmében?

Gergely Jenő ismert egyháztörténész nemrég a címben magadott témáról mondotta többek közt: A magyar katolikus egyház, illetve Serédi Jusztinián hercegprímás nem az ünnepélyes, látványos tiltakozást, hanem inkább a kormánnyal való bizalmas tárgyalást tartotta célravezetőnek. Maga XII. Piusz is ezt tette, és 1944 júniusában – miután Rómát és a Vatikánt június 4-én a szövetségesek felmentették – személyes táviratot intézett Horthy Miklós kormányzóhoz a deportálások beszüntetésére. Serédi szerint egy radikális állásfoglalás után a papokat is deportálták volna. Különben 1944-ben a nyilasok egyházi személyeket is elhurcoltak és például Salkaházi Sára szociális nővért az általa bujtatott zsidókkal együtt lötték a Dunába, Kálló esperes Dachaubá internálták, Bernovits Vilma hitoktatót decemberben a nyilasok kivégezték zsidók bujtatása és keresztlevelek szerzése miatt. Voltak mások is, akik a segítséget tartották az elsődleges keresztényi kötelességnek. Így említhető a pannonhalmi bencések bátorsága, vagy az, hogy a budapesti Rókus plébánián lévő anyakönyvek tanúsága szerint 1944 július 1-19 között 114 felnőtt-keresztelés történt, a nyilas uralom alatt pedig november 11-én 80 keresztelést jegyeztek be. A legtöbb erőfeszítést az üldözöttek mentésére a nemrég boldoggá avatott Apó Vilmos győri püspök tette. Erdélyben, mint közismert, Márton Áron püspök a habozókat megszegyenítő bátorsággal lépett fel a zsidóság érdekében. MK

Ha nem hiúságos a szeretet, nem elégszik meg azzal, hogy jót kíván, hanem jót cselekszik azzal, akit szeret.

Pázmány

Magyar főlelkész-váltás Párizsban

Egyetértésben dr. Miklósházy Attilával, a külföldön élő római katolikus magyarok püspökével, Jean-Charles Thomas Versailles-i püspök, a francia püspöki konferencia illetékes hivatalának elnöke 1998. június 1-i hatállyal Molnár Ottó párizsi lelkészt, eddigi hivatalának megtartásával kinevezte a franciaországi magyar katolikusok főlelkészének, egyelőre három évre szóló megbízatással, amely megújítható. Az új főlelkész ezzel dr. Ruzsik Vilmos utódja lett.

Molnár Ottó Magyaránálján született 1950. december 22-én, Vas megyében. 1956-ban szüleiével Grácba került. Az európai magyar emigráció egyetlen papja, aki kezdettől fogva magyar lelkipásztori szolgálatra jelentkezett. Kastiban érettségizett, Grácban és Fribourgban teológiát tanult, Mariacellben szentelték pappá 1986. szeptember 21-én, a Nagybecskereki egyházmegye számára. Azóta párizsi magyar lelkész. Jelmondata: „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok” (1 Kor 15, 10). Párizsból küldött írásait gyakran olvashattuk az ÉLETÜNK-ben is.

Miközben tisztelettel és szeretettel köszöntjük az új főlelkészt és jelmondatának megfelelően a jó Isten bősz kegyelmét kérjük papi szolgálatára és életére, egyben dr. Ruzsik Vilmos Ambrosius lazarisztá atyának, a most nyugdíjba vonuló és eddigi franciaországi főlelkésznek hálás köszönetet mondunk 30 éves, jóságos és áldozatos helytállásáért Párizsban. „Mindkettőnknek igen jól esik, hogy úgy jelented be főlelkésszé kinevezésemet – írja Molnár Ottó hozzá küldött legutóbbi levelében –, hogy egyben köszönetet mondasz neki. A szeretetből fakadó józan kontinuitásnak a jele ez”.

Ruzsik Vilmos Márianosztrán született 1913. április 27-én. Középkorait Esztergomban és Vácott végezte, majd 1931-ben belépett a Szent Vincések Missziós Kongregációjába (lazaristák) és a budai Ciszterci Rend Szent Imre gimnáziumában érettségizett. Tanulmányait a rendi főiskolán, a magyar-szlovák határmenti Szob községben folytatta. 1938. május 15-én, a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus idején szentelték pappá Budán az irgalmas nővérek nagy kápolnájában, tizenegy missziós társával és három szervitával. Félévet Pécelen tanított, majd Piliscsabán lett káplán, aztán hamarosan adminisztrátor, és az Angolkisasszonyok iskolájában tanított Klotildligeten. 1946-tól az Actio Catholica karitatív osztályán is dolgozott. 1947-ben neki is el kellett búcsúznia Piliscsabától, Párizsba ment a rendi előjárókhöz, akik Kolumbiába küldték. 1948-tól Bogotában a rendi szemináriumban tanított, majd szemináriumi rektor lett 1950-ben Garzon egyházmegyében, 1954-ben Santa Marta városban, aztán hat évet a hondurasi Ziaquirában. A zsinat idején püspöke kísérőjeként Rómában beiratkozott a domonkosok Angelicum egyetemére, ahol teológiai doktorátust szerzett. Ismét Kolumbiába került az Ibagué püspöki város szemináriumba tanárnak. Ebben az időben szerzett kémiából is diplomát a jezsuiták bogotai egyetemén, hogy kémiát is taníthasson a fundamentális teológia mellett. „Közben Zágón József prelátnak kért Rómából – írja Ruzsik atya hozzá küldött rövid önéletrajzi beszámolójában –, hogy vegyük át a franciaországi magyarok lelki gondozását. A generális főnök elvállalta és boldogult Márkus Sándorral Párizsba helyezték. Később Tóth József csatlakozott hozzánk. Mindez 30 évvel ezelőtt történt 1968 őszén. Attól kezdve

az itteni pasztoráció és Európa számos helye, ahol lelki gyakorlatokat volt alkalamm tartani, stb. töltötte ki a 30 évet, hála Istennek!”

Ruzsik atya jóságos apostoli buzgóságát nem csak a párizsi és franciaországi magyar hívek becsülik, hanem mi is, valamennyien, akik őt Európa szerte ismerjük. Imáiba ajánljuk magunkat, mert tudjuk, hogy amíg a jó Isten szellemi, lelki, fizikai frissességet ad neki, ő imádkozni és dolgozni fog. A viszontlátás és örömteli találkozások reményében köszönjük minden szolgálatát és helytállását. Isten áldása kísérje nyugdíjas szerzetesi napjait és életét erőben, egészségben: Ad multos annos! Albert Schweizer írja: a hála lényegében azt jelenti, „hogy egy ember cselekedete által létrehozott kötelékkel, titokzatos módon, örökre kapcsolatban marad veled”.

Párizsban stafétát váltott két magyar főlelkész: az elődöt -Isten áldja, az újat -Isten hozta!

Dr. Cserháti Ferenc plébános,
a külföldi magyarok püspöki delegátusa

DALOL A HONVÁGY

*Szeretnék szántani,
hat ökröt hajtani,
régi eke szarvát
kezemben tartani.*

*Harmatos hajnalon
régi utat járni,
régi erdőszélen
virágot csodálni.*

*Szeretnék még egyszer
tavaszbúzákat vetni!
Jó fekete földet
a kezembe venni.*

*Beszívni illatát
frissen kaszált fűnek,
mialatt a réten
tücskök hegedülnek...!*

*Látni, még csak egyszer,
a leszálló estét,
villanó szárnyával
az érkező fecskét.*

*Keleti ég alján
ahogy gyúl a csillag,
békés tájak fölé
békességet ringat...*

*Istenem, add hogy még
egyszer haza menjek!
Régi hegyeim
új bort szüreteljek!*

*Fáj a bujdosás már.
Csupa fáj az élet.
Elvész idegenben
erdélyi cseléded.*

*Régi hegyeim
lábujjhegyen járnék,
Jó volna a napfény,
szép volna az árnyék!*

*Szép volna, jó volna!
Hallgass meg, Úristen!
Hisz más kívánságom
e világon nincsen.*

*Szeretnék szántani!
Hat ökröt hajtani!
Régi ekém szarvát
még egyszer...
még egyszer
kezemben tartani!*

(Bajorerdő 1946)

Wass Albert (1908–1998)

Ötven éve Mindszenty bíborossal a Celli Máriánál

Családunk kedvelt búcsújáráshelye volt a Vas megyei Celldömölk, vagy ahogy neveztük, *Kiscell*. Nagyanyám még *nagy Cellbe*, vagyis az ausztriai Mária Cellbe szokott menni és szüleim is az első világháború után útlevél nélkül utaztak zarándok-csoporttal Mária Cellbe.

De mi, a gyermekek csak Kiscellt ismertük, ahol májustól kezdődtek a búcsúk. Az első Szentháromság vasárnapján volt, akkor édesanyám ment a búcsúra, a második nagy búcsúra Nagyboldogasszonykor nagyanyám ment és mindig magával vitte egyik unokáját is. A főbúcsú szeptemberben, a Mária nap utáni vasárnapra esett, azon nagyobb testvéreim vettek részt.

Ötven éve, 1948-ban ünnepelte a kegytemplom 200 éves évfordulóját. Sohasem látott még olyan tömeget a kis városka, ahányan a jubileumi évben felkeresték. Főleg a szeptemberi búcsúra indultak sokan. Mi is nagy csoportban álldogáltunk a Vas megyei falu vasúti várótermében. A forgalmista azonban kijelentette „Hiába várnak: Cell felé jegyet nem adhatok.” Mellettem egy három gyerekes asszony siránkozott. „De mi nem is búcsúra akarunk menni, hanem a keresztlányunk esküvőjére. Kedves főnök Úr, adjon nekünk jegyet.” A fiatal forgalmista elpirult az előléptetésre, de jegyet nem adott. Tudta jól, hogy az Igazgatóságtól miért tiltották meg, hogy Cell felé jegyet adjanak. *Valaki* ott lesz holnap a celli búcsún, akitől félnek a kommunisták. Aki erősebb mint ők és szembe mer szállni a vörös hatalommal. Pedig nincsenek katonái. A fegyvere: a szó. Szavai azonban gyűjtanak és szavára tömegek mozdulnak meg. Kérges kezű férfiak magasra emelik a csoportok élén a keresztet; nyári szellő lengeti a Szűz Máriás lobogókat a fiatalok kezében, ahogyan énekelve, imádkozva elérik a régi kegyhelyeket. Mária népe hitet tesz a Nagyasszony mellett.

Az egyik bácsi rákiáltott a vasutasra: „*Ne vacakolj, Marci, adj jegyet, csak nem tolod te is a kommunisták szekerét?*” Halkan odasúgta a kis forgalmista: „*Mit gondol Pista bácsi, hiszen az én édesanyám is itt van magukkal. De ha jegyet adok, holnap kitesznek az állásomból. Szálljanak fel jegy nélkül. Olyan sokan vannak, a kalauz sem tudja leszállítani magukat a vonatról.*”

A rövid pár kocsiból álló szerelvényt megrohantuk, de az utasok egy része lemaradt. Volt akinek már csak a lépcsőn jutott hely, a kalauz nem is kért jegyet, mert mozdulni sem tudott a tömegetől. Egész úton zengett az ének és az állomáson, amikor beért a vonat, szívből énekeltük: „*Köszönteni Máriát jöttünk, Jézus szent Anyját, kiscelli Szűz Máriát.*” Az állomáson rendőrök álltak és igyekeztek szétkergetni a tömeget. Szökődösve, egyenként mentünk a templom felé. Az emberek egy részét a váróterembe terelték.

Hosszúnak tűnt az éjszaka és szomorúan találgattuk, hogy a hercegprímás urat beengedik-e a városba. Reggel még fáradtabb emberek érkeztek, gyalogos búcsúsok, akik a kukorica földeken töltötték az éjszakát és kerülő utakon, mellékutakon értek a templomhoz. A templom körül szirénázó rendőrautók száguldoztak és ott álltak a tűzoltó kocsik. A

rendőrök itt is durva hangon kiabálva igyekeztek szétoszlatni a tömeget. Egy fejkendős asszony kezében rózsafüzérrel, odament a rendőrök elé és azt mondta: „*Tudják meg ha ágyúval állnának itt, akkor is itt maradnánk.*” (Milyen erős volt akkor még a hit az országban!) Erre a tűzoltó kocsik valami sárga folyadékot löveltek a templom körül.

És megérkezett a hercegprímás. Sugárzott róla az erő és a bátorság. Osztálytársaim előtte nap azt mondták: „*Ha bejutsz, leírd ám a beszédet.*” A táskámban ott volt a papír és a ceruza, de nem tudtam elővenni. A nagy tömegben és a könnyektől úgy sem tudtam volna írni semmit. Mert sírt a kis celli Mária előtt az egész templom népe. „*Látjátok, kedves híveim, Mária országában így kell szenvednünk Mária tisztelőinek. De álljuk a harcot Nagyasszony és kérünk, mutasd meg, hogy anyánk vagy! Ti pedig legyetek erősek és bátor lelkűek mindnyájan, akik az Urban reménykedtek, mert Isten aki vállunkra rakja a keresztet, hatalmas is annak leemelésére*” – mondta a hercegprímás.

Szeptember volt, Mária-nap utáni napfényes vasárnap és decemberben, mire lehullott az első hó, letartóztatták a hercegprímást.

Rákosi uralkodott az országban és 1949 tavaszán gyűlést tartott a régi kegyhelyen, Cellben. Öt megyéből trombitáltak ingyen vonatokkal, teherautókkal az embereket. Ördögi gondolattal a kis celli emlékképet utánozva emléklapot nyomtattak Rákosi képeivel és az volt ráírva: „*Celldömölki emlék*”, és alája verset fabrikáltak. A kopasz diktátor a győzők mosolyával nézett végig a megfélemlített magyarokon. Azt gondolta győzött, pedig tévedett. Ez a tömeg más volt, mint akik 1948 szeptemberében a hercegprímást fogadták. Ezek szerencsétlen, kenyérüket féltő emberek voltak, akiket basáskodó párttitkárok rendelték oda.

Évek jöttek, nehéz évek, tombolt a terror. De akkor még a föld népe hű volt a hitéhez, a becsületes falusiak sosem lettek kommunisták. Jöhettek konkolyhintók, a magyar földben nem termett meg a becstelenség magva soha. A kiscelli Máriánál minden évben felhangzott a búcsúsok ajkán az ének. Szegényen, állás nélkül, 1953 májusában édesanyámmal voltunk ott. Egy öreg, őszhajú bácsi énekelt a kegykép előtt:

*Eljöttünk Tehozzád, Jézusunk
szent Anyja
Annyi sok fájdalom, annyi bánat
van ma,
Máriám, Szűz Anyám, ne hagyd,
minket árván,
A kiscelli templomban szeretettel
várj ránk.*

Kopott, elhanyagolt volt a kis város. A templom melletti padon ettük meg a szalonnánkat és vizet ittunk a kútnál. Eszembe jutott amikor, nyolc évesen, nagyanyámmal először itt jártam. Sátrak voltak a templom körül, szép tiszta vendéglőben ebédeltünk. Elnéztem a régi épület felé, ami italbolt lett étterem nélkül.

1955 szeptemberében a vőlegényemmel mentem. Elég sokan voltunk és este a hazautazáskor a Sümeg felől érkező búcsúsokkal annyian lettünk, hogy a határmenti vonatokon utazó és az embereket igazoltató zöld ÁVH-s

GYERMEKEKNEK

Lelkes tanévkezdést

Nem bosszantani akarlak ezzel a címmel, nem emlékeztetni, hogy véget ért a vakáció, nem is provokálni. Lelkesedéset sem akarom elvitatni, tudván, hogy saját érdekedben nem hiányozhat a buzgóság. Szándékom valami más.

A Szentlélek évének derekán a tanévkezdés hozzáállásodtól függetlenül is „lelkes”. A Lélek nem éri be azzal, hogy megmarad önmagának, hanem, mint a megduzzadt folyó, kiáradni vágyik. Szinte pazarló módon szórja kincseit, önmagát, várva, hogy észre vedd, társnak elfogadd.

FIATALOKNAK

Az évközi 26. vasárnapon olvassuk Szent Lukács Evangéliumából:

„...Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek...” (Lk. 16,19.31)

Naponta előfordul: valakivel beszélni szeretnék, fontos és sürgős a dolog, tárcsázom a megfelelő számot, de a készülék foglaltat jelez. Néhány perccel később újra próbálkozom: vonal van, tárcsázok, újra csak foglalt. S ez így megy néhány-szor. A beszélgetéstől elmegy a kedvem, talán már nem is olyan fontos az egész, elhalasztom, majd elfelejtem az egészet. Ez a helyzet, ez a furcsa, bosszantó állapot, hogy „állandóan foglalt”, az evangéliumban is sokszor előfordul. Egészen pontosan, a maiban különösképpen. A gazdag ember háza „foglalt”. A kolduló Lázár hiába próbálkozik, mindig zárt kapukra talál. A gazdag ember szíve is „foglalt” - mit neki Lázár szegénysége, betegsége, nyomorúsága. „Foglalt”, szívét lelkiismeretét más gondok birtokolják. De fordul a kocka... meghal mindkettő, s

Az előtted álló tanév nem kis erőpróba. Gondoldd meg inkább egyedül vágsz neki, vagy „lelkes” társad kíséretében próbálsz előrehaladni, kibontakozni?

Ha mellette döntesz, keresned kell közelségét. A mindennapi ima, a vasárnap-i szentmise olyan szálak, melyek szorosra fűzik vele való kapcsolatod, lehetővé teszik a „lelkes” tanévkezdés méltó folytatását.

János atya

most a gazdag ember számára „foglalt” minden. Lázár részére a vigasztalás, a gazdag emberé a győtrelem.

Jézus ebben a jelképes történetben közérthető, világos hasonlatokat használ. Ahogy az emberek, az Ő hallgatói a halál utáni létről, Isten irgalmasságáról, a jók és a gonoszok sorsáról vélekednek. E szerint a gazdag egész életében süket, „foglalt” volt mások számára, mindenben – miután már kivette a jóból a részét – most rajta a sor szenvedni, győtrődni, éhezni.

Jézus első tanító üzenete: ne zárkózz el! Ne légy „állandóan foglalt” egy életen át! Ne légy „foglalt” a földiektől, a nagy-ravágyástól, a másokkal megosztani-tól való félelemtől. Ne légy „foglalt” a hívó Isten, a veled beszélni, találkozni akaró felebarát számára...

Jézus második üzenete: te pedig „hallgass Mózesre és a prófétákra” és „higgy annak, aki halottaiból feltámadott”, mert csak így leszel szabad, az élet minden pillanatában nyitott, elérhető, „sohasem foglalt” mindenki számára.

Pál atya

nem akarta kiengedni a vonat az állomásról. Mivel elég későn érkezünk, nekünk is csak a lépcsőn jutott hely. Hiába ordított az ÁVH-s, hogy szálljunk le a vonatról, rá se fűtyült senki. A *Boldogasszony Anyánkat* énekelték az emberek. Végre fél órai késéssel kiengedte a vonat. De miniket, voltunk vagy ötvenen, a csatlakozó vonat a késés miatt nem várt be. Így a szép csillagos szeptemberi estében a vasút mellett megindultunk gyalog. Senki sem panaszkodott, pedig voltak közöttünk fájós lábú, idősebb asszonyok. Imádkoztunk, énekeltünk és tíz órára hazaértünk.

1956 szeptemberében már mint férj és feleség mentünk a celli búcsúra. Örömmel láttuk, hogy a tavalyi háromkocsis motoros szerelvény helyett gőzmozdony jött több kocsival. Az állomásnál, mikor leszálltunk, előkerült a kereszt, sorban álltak az emberek és megindultak énekelve. Milyen sok búcsús jött újra gyalogosan is. Úgy tűnt mintha a sötét évek fojtogató félelmét levetették volna az arcok. Könnyes szemmel térdeltünk az oltár előtt, kérve a Szűz Anya segítségét. Hiszen nagyon bizonytalan jövő állt előttünk: se állásunk, se lakásunk nem volt. Akaratlanul is az 1948-as zarándoklatra gondoltam és arra, hogy hol lehet a hercegprímás úr? Október elején a Háy Gyuláék rendezésében Győrben tartott irodalmi esten már feltették a kérdést, hogy Mindszenty mikor térhet vissza Esztergomba? Aztán a nép maga döntött, amikor saját erejéből levverte a gyűlölt rendszert. A kopasz diktátor menekült a nép ítélete elől, és a ki-

szabadított hercegprímást egy ország szeretete, örömujjongása fogadta. A behívott idegen fegyveres erő nemsokára, sajnos, letörte a vérrel szerzett szabadságot.

Menekültek az emberek, és egy novemberi estén mi is elindultunk a nyugati határ felé. Kísérőnk egy erdő végéig jött velünk, ott azzal búcsúzott, hogy az úton menjünk tovább és odaérünk a kivilágított osztrák vámházhoz. Fáradtan, szomorúan mentünk az elhagyott mezei úton. Egyszer csak férjem megfogta a kezemet. „*Ide nézz, ki fogad bennünket?*” Egy útmenti kereszt előtt álltunk. Lábánál volt a Szűz Anya szobor. Igen, ő vezetett minden bajon, nehézségen át a boldog családi élethez. Szüleim aranylakodalmára nem mehett haza, de gyermekeimmel eljutottam Mária Cellbe, ahol ők ötven évvel azelőtt jártak...

Aztán a jólétben sokak számára a felejtés évei jöttek. Vidám nyaralások otthon és a gyermekek sok családban már nem is tudják, miért és hogyan menekültek el a szüleik hazájukból.

És akkor a Gondviselés akaratából megérkezett az utolsó 56-os emigráns: Jött, hogy felébressze az alvókat és összefogja a széthúzókat. Néhány év alatt csodákat művelt. Fáradt teste ideiglenesen ott pihent az ősi Mária kegyhelyen Mária Cellben. A bolsevista uralom bukása után hamvait hazavitték az esztergomi Bazilikába; ahol sajnos, nem az Őt megillető helyen nyugszik. Sírja most is figyelmeztet bennünket, hogy emlékezzünk és emlékeztessünk!

Rábaközi Mária Belgium

Madridi levél

HARC A HITÉRT

Ritkán jelenik magyarul spanyolból fordított könyv, s akkor is sikeres regény szokott lenni. Kivétel Baltasar Gracián itt már ismertetett aforizma-gyűjteménye az életbölcsegről és most Miguel de Unamuno (1864-1936) műve, *A kereszténység agóniája*. Tévedés ne essék; a szerző, a görög nyelv egyetemi tanára az agónia szót eredeti értelmében használja: „Az agónia küzdelmet jelent. Az agonizál, aki küzdve él, az élet ellen küzdve, de a halál ellen is.” Nem a kereszténység „haldoklásáról” van szó, hanem harcáról az emberért és az ember harcáról a hitért.

Ezt tette Unamuno egész életén keresztül, vitatkozott a gondolkozókkal, hit-tudósokkal és – nem utolsó sorban – önmagával. Harcolt az „örökölt hitért”, melyről francia modernisták, angol moralisták és protestáns németek hatása alatt eltávolodott, hogy azután érett fejjel megint magáévá tegye. Egy időben a katolicizmust túlságosan hidegnek, száraznak és „okoskodónak” érezte; talán az zavarta, hogy a teológusok mindenre találnak választ. De a filozófiai istenérv sem győzte meg; Istenhez szíve vezette, nem az esze.

A kis könyv, – alig száz oldal, – változatos életművének jelentős darabja; 1924 végén született párizsi számkivetésben, ahol a spanyol katonai diktatúrával való összeütközése után egyedül, hazájától és népes családjától távol élt. Akkor kérték fel, hogy írjon a *Christianisme* című tanulmányosorozat számára. Ez lett belőle.

Németh László annak idején a francia kiadásról szóló ismertetésében elég kemény ítéletet mondott. Szerinte „érdekes és érdemes könyv, egy eredeti kovakő szellem villog benne; inkább villog, mint gyújt.” Az írói „fölényes retorikusnak” minősíti, aki „nem azt írja, amit akar, hanem amire a kifejezés csábítja”. Az utóbbiban talán van is valami, Németh azonban nem érezte az író őszinte vívódását az igazért, a hitért.

Kérdések egész sorát veti fel ez a nehezen osztályozható, Unamuno-i munka. Létezik kereszténység az egyéneken kívül? Igazi kereszténység a civil életben? Mi az a kereszténydemokrácia? Pacifista a kereszténység? A test bűne a legutálatosabb bűn? Van haladás a halál után? Van isteni célja, értelme a történelemnek? Mi is a történelmi Krisztus? Elmélkedésre olyan benyomások adnak indítékot, mint egy felirat ortodox templomban vagy tisztelgés az ismeretlen katona párizsi sírja előtt, máskor bibliai szakaszok, Szent Páli tanítások vagy szavak és kifejezések különböző nyelveken: paganus (pogány) latinul eredetileg „falusit” jelentett, aki a szó, nem a betű embere; szkepszis görögül „kutatási”, nem pedig „kétséget”.

Egyes kérdésekre megkísérli a választ, másokra nem, a problémákat azonban mindig komolyan veszi és gondolkodásra indít. Minden esetre nem kell azon csodálkozni, hogy „A kereszténység agóniája” kezdetben indexre került, mint a mi Prohászkaék egyik-másik műve is. Ez azonban már megváltozott, s ma úgy érezzük – egy irodalomtörténeti szavai-val, – hogy „alapjában véve ugyanaz a hit élt Ávilai Szent Terézben, mint Unamunóban”.

Rónai Zoltán

Katolikus magyar lelkipásztorkodás Angliában

Az emigrációs magyarság három főhulámban érkezett Angliába. Az első csoport 1938-ban, kb. 750 személy, főleg fiatal nők, akik háztartási alkalmazottként kaptak elhelyezést. A háború kitörése miatt kénytelenek voltak Angliában maradni. Római katolikus magyar lelkész akkor még nem állt rendelkezésükre.

A háború után, különösen 1948/49-ben, az európai menekült táborokból, kb. 2000 személyt fogadott be Anglia, *European Voluntary Workers* (Európai Önkéntes Munkások) néven. Velük jött Borsy Engelbert ferences atya, volt tábori lelkész, aki két vagy három évig szolgált a katolikus híveket, nagyon nehéz anyagi körülmények között, hisz Angliában az idegenek lelkészei teljesen híveik támogatására vannak szorulva. Igyekezett itt-ott kisebb csoportokat összehozni szentmisére, találkozókra. Ő szervezte meg az első angliai magyar egyesületet, Szent István Egyesület néven. Svájcba való távozása után dr. Henkey-König Károly vette át a katolikus magyarok lelki gondozását, szintén nehéz viszonyok között. Ő indította el a „Boldogasszony Népe” című egyházi értesítőt, amellyel igyekezett kapcsolatot tartani a nagyon szétszórtan élő hívekkel: 1953 elején ő is elhagyta Angliát és Kanadába költözött. Jelenleg Hamilton-ban él. Helyébe jött Molnár Antal, aki rendszeres havi misét vezetett be Londonban, míg a többi vasárnapokon igyekezett, a vidéki híveknek is szolgálatára lenni. Az ő vezetése alatt alakult meg az *Angliai Római Katolikus Magyarok Egyesülete* 1954-ben gyűjtésekből és adományokból megvásárolt központtal, *Mindszenty Ház* néven (5 Arundel Gardens, London, W.11.). Három éves tevékenység után elhagyta Angliát és az amerikai *South Bend*-ben lévő magyar egyházközség plébánosaként működik a mai napig.

A legnagyobb számú magyar bevándorlás az 1956-os Magyar Szabadságharc után történt. Anglia kb. 22 ezer menekültet fogadott be, akik közül kb. 8500 személy 1956 és 1982 között továbbvándorolt USA-ba, Kanadába, Ausztráliába, Dél-Afrikába, stb. Az 1982-es adatok alapján, beleszámítva az 1945-1982 közötti természetes halálozást, hazaköltözést, születéseket, később érkezőket, Angliában élő magyarok száma kb. 16 ezer fő volt, ebből 11.800 római katolikus. Jelenleg nincsen pontos adatunk az Angliában élő magyarok létszámáról, talán megközelíti a 20 ezret.

Molnár atya távozása után rövid ideig *Vadkeri Béla* jezsuita szolgált főleg a londoni híveket, de 1957-től fogva három magyar lelkész működött Angliában lelkészégi központtal: dr. *Ispánki Béla* mint főlelkész Londonban, dr. *Kerényi György* Bradfordban és *Németh János* Manchesterben. Ők a közeli városokban is megszervezték a rendszeres szentmiséket, így a hívek lelki igényeit igyekeztek mindenütt kielégíteni. Ispánki atya segéd-lelkészt is kapott a Nottingham-i egyházmegye keretében dolgozó magyar papok részéről, először *Kovács Lajost*, majd *Tüttő György* atyát 1959-től 1965-ig. Közben Németh atya elköltözött Svájcba és Bazelben lett magyar lelkész, majd 1966-ban követte Kerényi atya is mint zürichi magyar lelkész 1985-ben bekövetkezett haláláig. Németh János Székesfehérvárott halt meg 1998. március 29-én; Kovács Lajos pedig most a kaposvári egyházmegye szolgálatában dolgozik. Az egyedül maradt Ispánki

atyát, akit 1966-ban VI. Pál pápa a pápai kamarás címmel tüntetett ki, a lelkipásztori munkában és a vidéki hívek látogatásában sok éven keresztül segítette két magyar – jezsuita –, a híres jezsuita Heytrop Kollegiumból, *Nemeszeghy Ervin S.J.* és *Vass György S.J.*, míg aztán ők is elhagyták Angliát a hetvenes években.

Ispánki Béla 1985 május 9-én bekövetkezett haláláig, 28 éven keresztül hűségesen szolgált az angliai római katolikus magyar híveket. Mint ismeretes, – az 1949 februári kommunista kirakatper őt is életfogytiglani börtönre ítélte Mindszenty hercegprímással együtt. Így illet, hogy végső nyugalmi helye volt főnöke mellett legyen és ezért halálának 10-ik évfordulóján, földi maradványai az esztergomi Bazilika altemplomában kaptak végső nyugalóhelyet 1995 május. 13-án.

1986 őszétől kezdve ezen összefoglaló írója, mint főlelkész vezeti az angliai római katolikus hívek lelkipásztori munkáját lelkésztársával, *Lakatos Dénessel* együtt. Tüttő atya a londoni lelkészségről Dél-Anglia híveit gondozza, míg Lakatos atya Wolverhampton-ból látja el az észak-angliai lelkipásztori munkát.

Tüttő György tb pápai prelátus

A szeretet gyémántja teszi az ember szívét, hogy semmi keserves ütésektől meg ne romoljon.

Pázmány

Évzáró a Magyar Iskolában

Franciaországban a tanév későn fejeződik be. Normálisan július 30-ig tart, de mivel a vizsgák június közepén kezdődnek, sok gyerek már 21-e felé el is utazott, már mint azok, akik nem vizsgáznak és akiknek már megvolt az osztályértekezletük. Így többen hiányoztak a Párizsi Magyar Katolikus Misszió magyar iskolájának évzáró ünnepségéről és a bizonyítvány kiosztásáról. A mise után Molnár Ottó plébános megköszöni az igazgatót, a tanárokat és a szülők munkáját, majd a Te Deum-mal megkezdődik az évzáró ünnepség. Nelly és Anita a bemondók; a gyerekek szokás szerint szavalnak, rövid színdarabokat adnak elő. Anita furulyázik, Lehel és Isabelle zongorázik. A néptáncnak óriási sikere van. Végül az igazgató dr. Palásti Zsuzsa, kiosztja a bizonyítványokat. Két diák, Matola Isabelle és Lehel oklevelet, illetve dicséretet kap a hittan tanfolyamon elért eredményekért. Jegyezzük meg, hogy Palásti Anita már 11 éve jár hittanra, Prokec Nelli pedig közel 8 éve. Az ünnepség végén Ottó atya kis ajándékot kapott, a tanárnők és adminisztrátorunk egy-egy cserép virágot. A himnusz elénekélése után és a sütemény elfogyasztása előtt sok szép fénykép készült a gyerekekről és a tanárokról. Hála Istennek, egyre többen érdeklődnek a Magyar Iskola után. Az ünnepség és ebéd után nehezen váltunk el egymástól. Legtöbb család Magyarországon tölti a szabadságát.

Viszont látásra az új tanév küszöbén: első óra és beiratkozás szeptember 5-én, szombaton 15-órákor, az évnitó Veni sancte szeptember 6-án vasárnap 11-órákor.

Dr. Palásti Zsuzsa

Révkomáromi imanap és előzmények

„Az eredetit kinyomtatták, de nem teszik nyilvánossá”

Az alábbiakban a budapesti Magyar Nemzet „Reményben újra megerősödvé” címmel megjelent cikkéből mutatunk be részleteket. A rendkívül visszafogott, józanhangú tudósítást a Magyar Kurir teljes egészében közölte. Ennek alapján készült ez a cikk is

Immár hagyomány, hogy a hatszáz ezer lelket számláló szlovákiai magyarság évenként a Jó Pásztor vasárnapján önálló szlovákiai magyar római katolikus püspökért imádkozik. Így történt idén is. A Felvidék minden tájáról több ezer hívő utazott a Révkomáromban tartott könyörgő imanapra. A sorban 9. imanap bizakodását beárnyékolta a Nyitrai egyházmegyében történtek. Dehát mi is történt?

Makacsul tartott hírek szerint itt több templomban felolvasták *Jan Korec* bíboros „pásztorlevelét” a Dél-Szlovákia-i, többségében magyarok lakta területeken élő szlovákok állítólag nehéz, tarthatatlan helyzetéről. Idézzünk: „Nyitratól délre a szlovákoknak éppúgy nincs helyük és joguk a saját hazájukban, mint Jézusnak a zsidók között. Sok helyen vérrel verejtékeznek és nagy lelki kínokban szenvednek igazukért, miközben magyar Pilátusok ítélkeznek felettük. Ezért a népnek össze kell fognia, és nem a szlovák Jézusok hanem a magyar Barabások bűnhődését kell követelnie, hogy ne kerülhessen sor a történelemben még egyszer az ártatlanok megfeszítésére. „A szlovák Jézusok – magyar Barabások” analógia először március 12-én hangzott el Korec bíboros díszdoktorrá avatásán. A bíboros cáfolta, hogy ilyen értelmű pásztorlevelet kiadott, az idézett rész csupán egy hosszú szöveg részeként, más gondolatmenetbe szöve hangzott el. Beszédét egyébként ki is nyomtatták, s azzal az ajánlással jutatták el néhány megbízható szlovák katolikus paphoz, hogy felhasználhatják homiliáikban. Két nyitrai templomban olvastak fel Korec bíboros gondolataiból, a szlovákok elleni lelki terrortól, magyarázatokat is fűzve hozzá. Ezeket a prédikációkat sok százan hallották a templomokban, az eredeti nyomtatott anyag azonban *nem hozzáférhető a sajtó és a közvélemény számára*. A nyitrai püspöki hivatalban természetesen megtalálható – ismerték el –, de nem teszik nyilvánossá. Hasonló az álláspontja a két nyitrai papnak is, akik prédikációikban idézték a bíboros gondolatait. Véleményük szerint a virágvasárnap homiliájuk hasonló volt a szokásoshoz, ezért nem látják értelmét, hogy *miért kellene a sajtónak megmutatniuk a ominózus szöveget*.

Az imanapi szentmise fő részét *Vladimir Filó*, a pozsonyi-nagyszombati egyházmegye segédpüspöke celebrálta, aki magyar nyelven szólt a hívőkhöz, hogy „még odaadóbban imádkozzanak papi és szerzetesi hivatásokért” – a nyitrai történeletről hallgatott.

Záró beszédében *Lénár Károly* tartoskeddi esperes-plébános azt hangsúlyozta, hogy a szlovákiai magyarságnak égetően szüksége van nem csupán magyarul beszélő, hanem magyarul érző püspökre, aki képviselni tudja a felvidéki magyar római katolikus hívek érdekeit. Ez nem valószínű meg önálló magyar püspökség létrehozása nélkül. MK

Sokban csatlakozik az, ki sokat próbál, s többször hibázik az, ki ébren van, mint aki alszik.

Széchenyi

Nem a mennyiség, hanem a minőség a szellemi erőnek sarkalata, s eszerint éppen nem azért forog veszélyben létünk, mert kevesen vagyunk, hanem mert súlyunk oly parányi.

Széchenyi

HONISMERET ÉS HONSZERETET

Egy müncheni pályázatról

Immár több évtizedes tapasztalati tény, hogy amilyen veszteség volt magyarok tíz- és százazezreinek a Kárpát-medencéből való kényszerű vagy szabad elhatározásból történt eltávozása, olyan nyereséggé változhatott az egy millió felüli nyugati magyar léte és működése. A hazától és szülőföldtől való elszakadás gyakran nem gyengíti, hanem erősíti a nemzet törzsével való sorsközösség tudatát.

Valószínű többek agyában megfordulhatott ez a gondolat, amikor néhány héttel ezelőtt a müncheni katolikus magyarok *Szeniorok Klubjában* egy most érettségizett rozsnyói diáklány előadását hallgatták Rákóczi Ferencről, az általa vezetett szabadságharcról és ennek színhelyeiről, kivált Rozsnyóról és Krasznahorka váráról. Ez a 18 éves felvidéki leány egy pályázat nyerteseként került vendégként a bajor fővárosba. Az említett pályázatot négy évvel ezelőtt hirdette meg egy Pozsony környéki faluban született, tanulmányait Szlovákiában folytató és 1970 óta Münchenben élő orvos, dr. Fajnor Éva. Mint egy rozsnyói középiskola volt növendékének az az ötlete támadt, hogy hajdani iskolája és más rozsnyói iskolák tanulói részére pályázatot hirdet, azzal a céllal, hogy az idegen nyelvi környezetben élő magyar fiatalok anyanyelvi kultúrája fejlődését elősegítse, honismeretüket és honszeretüket erősítse. A szülőföld iránti érdeklődés felkeltése érdekében arra kérte a rozsnyói diáklányokat, hogy „foglalják írásba, amit szülőföldjükről, otthonukról, városukról, szűkebb és tágabb környezetükről tudnak.” Az évenként – az érdeklét tanintézetek szlovák vezetőinek tudtával és egyetértésével – meghirdetett pályázatokat azzal a vallomással vezette be, hogy „minél inkább múlnak az évek, az ember annál jobban visszavágyódik oda, ahonnan elindult. A szülőföld, otthon, iskola, szülők-tanítók, tájak, völgyek, virágok, műemlékek szépsége észrevétlenül formálták egyéniségünket. Ez a tapasztalat adta az ötletet.” Mégpedig – ezt már a külső megfigyelő teheti hozzá – annak a kettős szándéknak a jegyében, hogy nemcsak a megszólított rozsnyói diákokban ébredjen fel a szülőföld és annak lakói iránti érdeklődés, hanem azokban is erősödjék a honismeret igénye és a honszeretet erénye, akik a pályaművek szövegeit majdan olvasni fogják.

A rozsnyói középiskolák tanulójának meghirdetett pályázaton 15 éven felüli lányok vehetnek részt. A már említett honismereti témákon kívül minden évben más témákkal is lehet pályázni. Például ilyenekkel: *Rákóczi és Rozsnyó, Bellér és az Andrássyak, legkedvesebb magyar könyvem, az idei évforduló okán az 1848–49-es szabadságharc*. A pályaművek terjedelme 8–10 gépelt oldal. A pályázat 1995 januárjában indult, eddig négy alkalommal került meghirdetésre. A díjazás anyagi háttérét Fajnor Éva áldozatkészsége biztosítja. Az 1. díj egyhetes müncheni tartózkodás és 300 márka, a második díj 200, a harmadik 100 márka. Évenként 10–15 pályamű készül és jut el Münchenbe. A pályaművek szakmai elbírálását Szamosi József író végzi.

Alkalmam volt a legutóbbi tíz pályamű kéziratát elolvasni. Általános benyomásom, hogy nem magyar környezetben, kettős kultúrában élő és hiányos iskolai magyar történelemoktatásban részesülő 15–18 éves diáklányokról lévén szó, a dolgozatok javának színvonala átlagon felüli, egyik-másik kinyomtatásra méltó.

A pályázók túlnyomó többsége a rozsnyói Egészségügyi Szakközépiskola tanulója. Volt, aki kitűnően írta meg szü-

lővárosa, Rozsnyó történetét. Ugyancsak ez volt a témája egy másik pályázónak is. A S'afarik Gimnázium egy növendéke arról értekezett, hogyan folyt le az 1848–49-es szabadságharc Gömörben. Egy másik pályamű ugyancsak ezt a témát dolgozta fel, de részben más nézőpontokat használva. Egy 15 éves lány – aki még csak az alapiskola 8. osztályát végzi – szülővárosa, Szepsi történetével foglalkozott. Lakóhelyéről azt írta, hogy: „Itt anyanyelvemen beszélhetek... itt minden van, amiért érdemes élnem... ha hosszú útról jövök haza, nosztalgiám elcsitul, szívem kapuja megnyílik, és melegséget, otthon-szeretetet érzek magam körül, boldogság tölt el engem.” Egy további dolgozat ugyancsak helytörténet. Szerzője így elmélkedik a szülőföldről: „Sokszor talán észre sem vesszük, létét természetesnek tartjuk, mint a levegőt. De ha egyszer csak nem volna, a légszomj riadalma kerítene hatalmába. Hiszen a szülőföld több, mint rét, erdő, folyó és hegyoldal – a tájban az ember él, s általa a munka, az erkölcs, a hagyomány, a történelem.” Nem derül ki, hogy ezt ő mondja-e, vagy idéz, de jellemző, hogy mi ragadta meg a képzeletét és mi az, amivel azonosulni tud. „Büszke vagyok – írja ugyanez a lány –, hogy itt születtem, hogy itt élek, hogy magyar vagyok. Munkám végén múltunk és jelenünk alapos ismeretével gazdagabbnak érzem magam.” Ilyen mondatokat nehéz elérzékenyülés és meghatódás nélkül olvasni. További három lány ugyancsak helytörténeti dolgozattal pályázott. „Az én falum” címmel az egyik a Bodrogközben fekvő Perbenyik leírását adja, a másik a Gömör megyei Simonyiról, a harmadik Krasznahorka váráról rajzol képet.

Meglepett, hogy ezek a fiatal lányok milyen színesen, hangulatosan és élvezetesen írnak. Feltűnő, hogy kevés nyelvtani hibát ejtenek, de stílusuk, noha láthatóan szabatosra és tömörségre törekszenek, olykor mesterkéltnek és terjedelmesnek hat. Sajnos, a forrásanyag szegényes, a dolgozatok általában 2–3 könyv alapján készültek. Ezek – még az útikönyvek és idegenforgalmi kalauzok is – olykor magukon viselik a kommunista ideológia és szóhasználat nyomait. Ennek tudhatók be 1848–49-cel kapcsolatban az olyan mulattatóan torz megállapítások, mint „hiba volt, hogy Kossuth nem állította félre Görgeyt, aki az úri jobboldalt hagyta előretörni”, vagy, hogy az aradi fegyverletételben „diadalmaskodott az arisztokraták reakció”. Feltehető, hogy a legtöbb pályázó válogatás nélkül az ott fellelhető könyveket használta.

A pályázat meghirdetője kérésére minden lány rövid életrajzot is csatolt dolgozatához. Ezekben feltűnt milyen sokan tanulnak zenét vagy játszanak valamilyen hangszeren. És még inkább az, hogy többen az életrajz végén közlik: „egészségi állapotom kitűnő”. Lehetséges, hogy Szlovákiában az életrajzokban ezt is szokás feltüntetni?

Fajnor Éva ötlete, átgondolt és szívós munkája tiszteletre és elismerésre méltó. Újabb érzékletes és meggyőző példája annak, hogyan lehet az elhagyott vagy elhagyni kényszerült szülőföld hasznára lenni, lakóit támogatni, nemcsak anyagiakkal, de szellemiakkal. Mint az iménti példa mutatja: a fiatalok körében a honismeret és honszeretet elmélyítésével, a történeti ismeretek gazdagításával, a magyar nyelv és hagyományok ápolásának ösztönzésével, nem kevésbé nemzetiségi tömbökben, szórványokban, kisebbségi sorban a magyar azonosság tudat erősítésével. A müncheni kezdeményezés példaértékű és követésre érdemes.

BORBÁNDI GYULA (Bécsi Napló)

Griff és Rózsa – egy hercegi pár története –

A Bécsben és Münchenben működő *Európa Kiadó* gyakran foglalkozik Közép-Európát érintő történelmi művek közreadásával. Legutóbb Hanna Molden családdregénynek is beillő, Griff és Rózsa címmel írt könyve látott napvilágot Esterházy Pál herceg és felesége, Ottrubay Melinda primaballerina életéről. A dokumentumokban bővelkedő kötetet számos fénykép teszi még érdekesebbé. A szerző nem is titkolja, hogy a kortárs irodalom és bőséges levéltári anyag mellett felbecsülhetetlen információs anyagot kapott az 1989-ben elhunyt Esterházy Pál ma is Zürichben élő özvegyétől.

A 350 oldalas mű bevezetőjében átfogó képet kapunk a magyarság történetéről a honfoglalástól egészen a millenniumi időkig. Ugyanis a leggazdagabb magyar arisztokratát a család egyik ősi kastélyában, Kismartonban – a mai burgenlandi Eisenstadtban – született alig öt esztendővel a millenniumi ünnepségek után. Nővérével és két öccsével fiatalon árván maradt; alig 19 évesen vette át az akkor még két országra, Ausztriára és Magyarországra kiterjedő óriási birtokot. A könyv lapjain megelevenedik a világháborúval végérvényesen leűnt korszak, amelynek vérzivataros zárófejezetében egymásra talál a családfáját Őrs vezérig visszavezető Esterházy Pál herceg és a polgári családban született ballerina, Ottrubay Melinda. Az esküvőre – szűk családi körben – 1946. Augusztus 3-án a Regnum Marianumban kerül sor. Akár szimbólumnak is tekinthető mindez: a Regnum Marianumot hamarosan bulldózerek teszik a földdel egyenlővé, hogy Sztálin legjelesebb magyar tanítványa, Rákosi Mátyás utasítására oda építsék fel a

„népek hön szeretett vezérének” hatalmas szobrát. Miközben a szobor épül, a terror egyre erősödik: a cél az osztályidegenek felszámolása. A nemesi és polgári réteg egyaránt osztályidegennek számít, így Ottrubay Melinda szüleinek ugyanaz a kitelepítés jut osztályrészüll, mint az Esterházy család grófi ágának. A hercegnek az ÁVO más szerepet szán: röviddel Mindszenty bíboros 48 karácsonyán történt letartóztatása előtt őt is őrizetbe veszik és 1949 február elején árulás címén 15 évi börtönbüntetéssel sújtja. A perről – kiváltképpen az azt megelőző kihallgatásokról – az ugyancsak teljesen ártatlanul meghurcolt fiatal pap, Ispánki Béla: Az évszázad pere című visszaemlékezéséből is értesülhetünk. Ő is feltételezi, hogy a „gördülékeny” per-menet biztosítására Mindszenty bíborost és Esterházy herceget akaratbénító gyógyszerekkel kezelték. Az 56-os szabadságharcig terjedő időszak a legsúlyosabb megpróbáltatás a fiatal pár életében, amit – mint Hanna Molden többször is megjegyzi – a herceg sohasem hever ki, noha ausztriai birtokának intézője már a forradalmi napok elején, röviddel börtönből történt szabadulása után, gondoskodik távozásukról előbb Bécsbe, majd a biztonságosabbnak tűnő Zürichbe, ahol végülis otthonra és megnyugvásra találnak. A könyv olvasása közben – szinte szemünk előtt – válik férje egyenjogú segítő társává az egykori primaballerina, aki immár egy évtizeddel túlélve a herceget, fokozatosan valószínű meg az óriási vagyon gyakorlatias átalakítását, illetve korszerűsítését, egyengetve az utat az új örökös, az 1936-ban Bécsben született Esterházy Antal számára.

Vincze András

HÍREK - ESEMÉNYEK

Főpapváltás Ausztriában

Az Osztrák Katolikus Püspöki Konföderáció elnöke, a 71 éves Johann Weber gráci püspök helyére az 53 éves Christoph Schönborn bíborost, Bécs érsekét választották. Weber hangsúlyozta, hogy saját elhatározásából vált meg az elnöki szék-től, amelyet 1995-ben Groer bíborostól vett át. Schönborn Ausztria egyik legtekintélyesebb teológusa, ő váltotta le az „ellehetetlenült” Groert a bécsi érsekségben. Osztrák lapok esetleges pápajelölteként is emlegetik. MK

Máriagyüdi jubileumi zárandoklat

A Magyar Katolikus Püspöki Kar tagjai koncelebrációs misét mutattak be a gyüdi kegyhely 850, és a kegyzsobor 300-ik évfordulója alkalmából. Mayer Mihály, pécsi megyéspüspök, mint házigazda, köszöntötte az összesereglett zárandokokat. A mise főcelebránsa Paskai László bíboros érsek szentbeszédében felidézte a kegyhely történetét, megemlékezve arról, hogy ötven évvel ezelőtt, a magyar egyház és a magyar nép számára válságos időben, 1948-ban, Mindszenty hercegprímás is elzarándokolt Máriagyüdre. Máriagyüdi Magyarországról legrégibb Mária-kegyhelye. 850 évvel ezelőtt II. Géza király építtetett itt templomot, ahol elhelyezték a már régóta meglévő Mária-szobrot. Mohács után a kegytemplomot nem rombolták le, de a szobor eltűnt. 1698-ban újat készítettek, amely a történelem viharai során Eszékre került. A templomban ma látható szobor 1713-ban készült el. A mostani jubileumra azonban Eszékéről megérkezett a 300 éve készült szobor is, így a zárandokok ez előtt is tiszteleghettek. MK

Boldog Apor Vilmos szobra Gyulán

A belvárosi katolikus nagytemplom előtti téren mintegy kétezer fős tömeg jelentéében szentelték fel a vértanú Apor Vilmos egész alakos szobrát. A boldoggá avatott Apor püspök szobrát a testvéregyházak képviselőiben Tőkés László királyhágómelléki református püspök leplezte le, és Gyulay Endre szeged-csanádi-, valamint Tempfli József nagyváradi püspökkel együtt szentelte föl és áldotta meg. A szobor alkotója Boeckay Vince szovátai szobrászművész mondta a vele készített interjúban: „Nagy megtiszteltetés számomra ez a munka, hiszen olyan kivételes embert és egyházi méltóságot mintázhattam meg és önthetem bronzba, aki életét áldozta hitéért. Báró altorjai Apor Vilmos modern szent, aki bizonyosságot adott arról, hogy ebben a vészterhes évszázadban is lehet krisztusi módon élni és munkálkodni. (Az Apor Vilmos Emlékbizottság tavaly kizárólag erdélyi művészek, a mártír püspök szülőföldje szobrászai számára írta ki a pályázatot.) MK

Magunk ügyében

Tekintettel az emelkedő árakra és munkabérekre, lapunk önköltségét nem fedezi már az előfizetési ár. Meg kell emelnünk évi 25,- DM-ről 30,- DM-ra az előfizetést, 1999 január elsejétől. Az egyes szám ára 3,- DM-ra emelkedik, a dupla szám 5,- DM-ra. Olvasóink szíves megértését kérjük.

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

ANGLIA

A keresztség szentségében részesültek: Adams Ian és Hedwig gyermeke, **Kristóf Robert**, Chessington-ban, 1998. január 24-én; MacLeod-Adler John és Edith gyermeke **Michael Alexander London**, 1998. június 6-án; **Demeter Ádám József**, D. Géza és Ildikó gyermeke London, 1998. július 4-én.

Halottaink: London, 1998. május 15-én hunyt el **Kiss Zsigmondné**, született Takács Mária 83 éves korában; **Szabó János**, Crawley, 1998. május 26-án 69 éves korában. Imádkozzunk kedves halottainkért és gyászoló hozzátartozóikért.

AUSZTRIA

BÉCS

A keresztség szentségében részesült április 3-án **Richárd**, Juhász Péter és Tankó Anna gyermeke.

Házasságkötés: **Szakács Oszkár** és Búza Tímea, május 16-án örök hűséget esküdtek a Német Lovagrend templomában; **Juhász Gyula** és **Bagyinszky Éva** május 2-án házasságot kötöttek a Budapest, Béke-téri plébánia templomában. Isten áldása kísérje életüket!

Halottaink: **Cserkúti Eszter**, május 18-án, 39 évesen, hirtelen, váratlanul elhunyt. Temetése június 3-án Bécsben. **Kis Ida** 96 éves korában elhunyt. Hamvasztása június 9-én. Máramaroszigetén helyezik örök nyugalomra. **Zakar Gábor**, április havában Bécsben elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék nekik!

NEMETORSZÁG

ESSEN

Esküvő: 1998 június 6-án házasságot kötöttek **Kókai Tibor** és **Lugosi Eszter** a Szent Mihály templomban. Isten éltesse az új házasságokat!

Temetés: Május 28-án temették Mühlheimben özv. **Franzen Irmát** élete 87-ik évében. A megboldogult Bécsben szü-

letett és Temesvárott lakott. Férje halála után 1986-ban Németországba költözött itt élő fiaihoz. Nyugodjék békében!

Németújvári Gróf Batthyány Ferenc, hosszú éveig közöttünk élt, 1998 június 16-án meghalt Baden bei Wien-ben. Még ma is sokan emlegetik és szeretettel gondolnak a jó Feri bácsira.

MÜNCHEN

Keresztelések: **Göndör Demi-Noel**, G. Péter és Denise kislánya, július 5-én és **Godó Orsolya**, G. Zoltán és Julianna leánya, július 10-én a müncheni Damenstift templomban részesültek a keresztség szentségében.

Bérmálkozóink 1998-ban:

Balázs Botond-Alexander; Braho Szilárd, Geng Emőke; Hódos Nikolett; Jánosi Ferenc Tamás János; Kucsera Ágnes Kinga; Lerner Levente; Mekker Heinrich-Anton; Mayer Helga-Maria; Horváth Irisz és Godó Orsolya.

Halottaunk: **Schäffer Alexander**, 2 éves korában halt meg, temetése június 26-án a müncheni Ostfriedhofban volt.

STUTTGART

Keresztelés: Showalter Stanley és Brodorics Mária kisfiát, **Danielt** kereszteltük június 7-én. **Noémit**, Farkas Tibor és Ottília kislányát Balingen-ben kereszteltük június 13-án. Isten éltesse őket szüleik és mindnyájunk örömére!

USA

Főtisztelendő **dr. Zalotay József**, 1998. július 24-én szívrohamban meghalt. A váci szeminárium után a bécsi Pázmáneumban végzett teológiai tanulmányokat. Bécsben szerzett doktorátust és ugyanott 1951-ben szentelték pappá. 1955-ben ment az USA-ba, több helyen tanított a katolikus egyetemeken szentírást és teológiát. Hosszú éveken át a Washington környéki magyarok lelkeseként működött.

† Kaposi Alice 1910–1998

Luca napján született, Budapesten. A negyvenes évek második felétől Budapest I. hullámhosszán a magyar rádióhallgatóknak mutatta be az angol zenei élet ismert előadóit. 1948-ban elhagyta Magyarországot, s Londonban telepedett le. Mivel jól beszélt angolul, Angliában eleinte a menekültek és a hivatalok közötti ügyintézésnél fordított. Zenetörténetet hallgatott, majd folytatta Budapesten megkezdett zenekritikai tevékenységét. Neves svéd, dán, norvég, finn, belga és holland magazinok londoni tudósítójaként, illetve szakfolyóiratok kritikusaként vált neve ismertté. Az ötvenes évektől kezdődően a londoni Nemzeti Színház Shakespeare-bemutatóiról jelentek meg beszámolóit és ismert művészekkel készült interjúit.

Tanulmányokat, esszéket is írt. Irodalomtörténeti és zenetörténeti kutatásokat végzett, a feltárt anyagokat szintén külföldön publikálta. Az angol olvasóknak kopenhágai zenei élményeiről számolt be, a magyar olvasókat pedig többek között Skóciai Szent Margitról írott tanulmányával, méltatlanul mellőzött magyar költők biográfiájával és alig ismert verseikkel lepte meg.

A Nyugat-Európai Cserkészlet lelkes támogatója és elismert tisztelője volt, a gyerekekkel bejárta Európa angol útlevelel megközelíthető részeit.

1981-ben, amikor kinőttek keze alól a londoni gyerekek, az egyik Ruhr-vidéki német nagyvárosba, Bochumba költözött. A magyar irodalom népszerűsítése viszont változatlanul szívügye maradt. Eleinte a *Gyülekezeti Híradóban* jelentek

meg ismeretterjesztő írásai, majd a Münsterben megjelent *Protestáns Híradó* „Íróink-Költőink” rovatában népszerűsítette az ismert vagy kevésbé ismert magyar költőket és a magyar költészetet. Írásai megjelentek az *Életünkben*, rendszeresen publikált a *Családunk* c. katolikus kiadványban, amelynek utóbbi számán még a kórházban is dolgozott. Megjelenését sajnos már nem érthette meg, június 5-én aludta magát a másvilágba. Végakarátának megfelelően Bochumban az általa és mások által is nagyrabecsült Márk atya, dr. Major Márk búcsúztatta, majd Londonban – szeretett városában, ahova hazavágyott –, a Gunnersbury temetőben helyezték június 24-én örök nyugalomra. A vigasztalás igéjét Londonban Pátkai Róbert evangélikus püspök hirdette.

Az öikuménia feltétlen híve volt, amit életében, valamint a temetési szertartásra vonatkozó kívánságában is kifejezésre juttatott. Mély hittel, sok tapasztalattal, hatalmas tudásanyaggal és hihetetlenül jó memóriával rendelkezett. Mindenkör bátor kiállású, meg nem alkuvó, éles szemű kritikus; jellem volt. Halálával a magyar kultúra egyik lelkes nyugati terjesztőjét, az esseni magyar misszió pedig a bochumi és az esseni misék hűséges látogatóját veszítette el. Gyermeke nem lévén, a tehetséges gyermekek képességfejlesztésére létrehozó „Miss Alice Kaposi Alapítvány” révén bizonyára az utókor is hálával fog emlékezni rá. 1998 augusztus 10.

Winter Silvia (Münster)

Ft. Horváth János ezüstmiséje Ergenzingenben

Ergenzing, egy viszonylag jelentéktelen kis helyiség Rottenburg közelében, a püspökség székhelyétől nem messze. Említésre méltó talán csak a Liebfrauen-höhen gyönyörű környezetben emelkedő temploma és a mellette elterülő apácázárda. A hely gyakran látogatott Mária-kegyhely is.

Egészen biztos, hogy annyi magyar még sohasem volt itt, mint 1998 május 9-én. Ugyanis a Suttgarti Magyar Katolikus Misszió lelkésze, **Horváth János** ezt a helyet választotta ezüstmiséje megünneplésére és a Misszió hagyományos májusi Mária-zarándoklatának színhelyéül.

Mire megkezdődött a szentmise, addigra mintegy 400 ember volt jelen, a stuttgartiakon kívül Németország távolabbi területeiről is jöttek hívek. A főcelebráns

az oltárnál tíz paptestvérrel és számos ministránssal együtt ünnepelt. Szentbeszédet és laudációt **Mikolai Bálint** budapesti dékán mondott. Az ünnepi hangulatot növelte az énekkar szereplése és a szép orgonajáték. Az ebéd utáni litániát követően a zárda nagytermében alkalom nyílt az ünnepelt köszöntésére. Gratuláció hangzott el a németországi magyar papok, a rottenburgi püspökség, a Suttgarti Misszió hívei és csoportjai nevében, de személyes jókívánságok is kifejezésre jutottak. Méltatták János atya 25-éves papi munkásságát, a kívánsággal, hogy még sok éven át szolgálja Isten ügyét a Misszióban és dolgozzon az egész közösség javára.

Késő délután, a kávé és sütemények elfogyasztása után, felejthetetlen emlékekkel eltelve ért véget a szép ünnepnap.

Boronás Barna

ZÁGON BÉRMÁLÁSI ÜNNEPE

Tamás József, a gyulafehérvári érsek nemrégiben kinevezett segédpüspöke először járta be azt a csodálatos területet, amelynek lelki gondozását vezeti. A Székelyföld kicsiny falvaiban és városaiban óriási készülődés előzte meg a bérmakörúton lévő püspök fogadását. Gyermek százai készültek a nagykorúságra, a Szentlélek ajándékának vételére. E sorok írója Zágonban, Mikes Kelemen falujában vett részt a szertartáson, ahol négy község – Zágon, Nagyborosnyó, Egerpataka és Doboly – fiataljait bérmálta meg Tamás József püspök atya. Szentbeszédében arra buzdította a fiatalokat, hogy mint Szent Kristófnak, nekik is vállalniuk kell a „Legnagyobb Úr” szolgálatát, de kötelességük az is, hogy otthon maradván, magyarságukhoz mindenkor elkötelezetten és hűen éljenek, keresztyénységük pedig soha ne váljék el magyarságuktól. Csak így maradhat meg a keresztyén magyar nemzet szülőföldjén, a Székelyföldön.

A szentmise utáni beszélgetés során arra a kérdésre, miszerint a csángók helyzetében várható-e változás, a püspök

szomorúan mondotta: „nem látok egyelőre kiutat, hiszen nem az én fennhatóságom...” A temesvári, váradi és szatmári egyházmegyék Gyulafehérvár fennhatósága alá rendeléséről is csak ennyit mondott: „Erről sajnos elhallgattak az illetékesek...”

„Szomorú, hogy már Erdélyt is elérte a jólétkeresés, a szegénységgel gyarazható kihalási veszély – válaszolta kérdésünkre Bodó Imre főesperes, Kézdivásárhely plébánosa. Többet temetünk, mint keresztelünk, az értékes fiatalok pedig elvándorol. Mindenki másutt keresi a boldogulást. Ezzel szemben inkább haza jönni kellene, s mint elődeink, vállalni a szülőföld felemelkedéséért való gazdasági harcot. Ma elsődleges feladat, hogy a szószékről is hirdessük az egészséges, senki ellen nem irányuló nemzeti tudatot. Nekünk ezen a tájon történelmi kötelességünk, hogy munkában, hitben és hazaszeretben is példát mutassunk mindazoknak, akik figyelnek ránk akár Romániában, akár Magyarországon, vagy a világ bármelyik táján...”

Stoffán György

† Kalniczky György

A müncheni magyar kolónia kedden, július 7-én kísérté utolsó útjára Kalniczky György újságíró, az 1956-os nyugati magyar emigráció ismert személyiségét.

Kalniczky György 1932. május 6-án Budapesten született. Középszkolai tanulmányait a budai Szent Imre Ciszterci Gimnáziumban kezdte és az államosítás után a már József Attila Gimnáziumban 1950-ben érettségivel fejezte be. Egyetemre csak orosz szakra vették fel a Lenin Intézetbe, ahol 1955-ben középiskolai tanári oklevelet szerzett. Egy évet a magyaróvári gimnáziumban tanított. Az 1956-os forradalom és szabadságharc alatt az osztrák-magyar határon a Vöröskeresztnél segédkezett. 1956 december közepén nyugatra távozott és Londonban kért politikai menedékjogot. 1957-től 1959-ig a bauschlotti magyar gimnáziumban angol nyelvet tanított. 1959-ben Londonba visszatérve a Központi Könyvtárban dolgozott. Barátaival együtt megalapította a londoni magyar Pax Romana Csoportot, és ellátta a forradalom után Nyugaton tovább működő MEFESZ angliai tagszövetségének főtükári tisztét.

1953-ban a Szabad Európa Rádió müncheni szerkesztőségének lett munkatársa. Először orosz szakértőként, majd 1993. október 30-ig, a Magyar Oształy megszűnéséig hírszerkesztőként dolgozott.

Közéleti tevékenységét főleg a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom, majd a

Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom - Pax Romana főtükáraként fejtette ki 1963 és 1983 között. Vezette a központi adminisztrációt; szervezte az évi kongresszusokat és regionális találkozókat, szerkesztette a Pax Romana című mozgalmi tájékoztatót, évtizedekig rendezte a müncheni Pax Romana összejöveteleket, részt vett a Mérleg című folyóirat alapításában, számos munkát vállalva haláláig tagja maradt e folyóirat jogi szervének, a Magyar Katolikus Sajtó Munkaközösségnek.

Tavaly súlyosan megbetegedett. A kór lassan elhatalmasodott szervezetén. Utolsó napjait a magyarság ügyeiért munkálkodó és aggódó, egyéni módon hívő keresztyénként, a rá jellemző fanyar humorral és példamentató emberi bátorsággal készült a halálra; tervszerűen búcsút véve barátaitól. 1998. június 29-re virradó éjjel a münchenbogenshauseni városi kórházban váltotta meg a Gondviselés a még nagyobb szenvedésektől. Sok honfitársunk között fiatal egyetemista leánya és testvére gyászolja.

Boór János

Kalniczky Györgyöt 1998 július 7-én Münchenben az Ostfriedhof krematóriumában temették nagyszámú közönség részvételével. Barátai nevében Horváth Árpád búcsúztatta. Az egyházi szertartást és Requiemet a München-Bogenshausen-i „Heilig Blut” templomban két paptársával együtt Frank Miklós vezegte.

A LEGJOBB KÖNYV

Néhány könyvbarát összejött, egy távoli vidéken, ahol az a kérdés jött fel köztük a beszélgetésben: Milyen fajta könyvek van a legnagyobb értéke, melyik könyv a legnépszerűbb az ember életébe?

Az egyik szerint az izgalmas könyvek a legjobbak, ezért sokan detektív könyveket olvasnak. A másik a kalandos könyveket szereti, mely az olvasókat képzeletben sok helyre vezeti.

A harmadik könyvbarát a regényt méltatja, mert a legjobb szórakozást a regény adhatja. A negyedik a humoros könyveket szereti, mert elűzi a gondot és jót lehet nevetni.

Az ötödik a szerencsét megíró könyveket szereti, amely azt írja, hogy lehet hamar gazdag lenni. A hatodik könyvbarát a fejt csóválja és hogy megértsék őtet, emígyen próbálja:

E könyvek jók, de nem bírják a legnagyobb értéket, mert egyikük sem biztosítja az örök életet. Soha annyi könyvet nem adnak ki, egyetlen fajtából, mint amennyit kinyomtatnak a Szent Bibliából.

Tehát a Szent Bibliának van a legnagyobb értéke: ez a könyv a legnépszerűbb, az ember életébe (Chicago, 1997. Július) **Fábián Tibor**

Budán közel a várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34 (Svájc).

Röviden bemutatkozom. Feik Henrik 54-éves, 170 cm magas, özeveg, festő-tapétázó szakmester vagyok. 11 éves fiammal együtt rendezett anyagi körülmények között élek. Sokat járok Magyarországra, ezért magyar kapcsolatot keresek. Válaszlevelet címre kérek: D-71732 Tamm, Heilbronner Str. 50, telefon: (7141) 601732

60 éves asszony korban hozzáillő, melegsívű társat keres, aki szintén keresi a megértést és a szeretetet. Válaszlevelet „Megértés és szeretet” jellegre a kiadóba várok.

Budai kertés villában újonnan kialakított kettőszobás és másfélszobás, bútorozott komfortos lakás kiadó 40 DM/lakás, naponta. Hosszabb időre engedmény! Parkolás zárt kertben, Telefon: 00-36 1 202 30 25.

Münchenben szeretném a tarokk- és doppelkopf-kört megerősíteni!! Telefon: 089/5808368.

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayerstr. 26 - 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

Badacsonyi Szürkebarát	7,80
Debrői Hárslevelű	6,80
Etyeki Chardonnay	8,80
Villányi Rosé, Kékóportó	8,80
Villányi Kékfrankos	9,80
Villányi Cabernet	10,80
Egri Bikavér	7,50
Tokaji Szamorodni	12,50
Tokaji Asszú 3 puttonyos	16,50
Tokaji Asszú 4 puttonyos	20,—
Kecskeméti barackpálinka	29,—
Unikum	29,—
Egri cseresznyepálinka	25,50
Diólikőr	0,5 liter 14,50
Címeres barackpálinka	33,—
Sárgabarack-, Málnalikőr	0,5 liter 13,50
Tarhonya, kocka, laskatészta	1 kg 7,—
Májás-, véres hurka, disznósajt	13,—
Tokaszalonna	15,—
Füstöltzalonna	12,—
Friss kolbász	15,—
Házi kolbász	17,—
Téliszalámi	33,—
Szegedi szalámi	30,—
Csabai, Gyulai	27,—

KIADÓHIVATALUNKNÁL KAPHATÓ VIDEOKAZETTÁK:

Apor Vilmos élete	DM
30 perces film, megjelent Apor Vilmos boldoggáavatása alkalmából. magyarul, dr. Szabó József összeállításában. VHS-PAL	25,—
Teréz - egy közülünk	
35 perces film, megjelent Lisieux-i Szent Teréz halálának 100. évfordulójára. VHS-PAL	25,—
Árpádházi Szent Erzsébet élete	
magyarul vagy németül, 40 perces film, VHS-PAL	25,—
Lourdes	
50 perces film VHS-PAL	30,—
Lourdes-i csodák és gyógyulások	
Dokumentumfilm hat csodásan meggyógyulttal; 90 perc, VHS-PAL	30,—
KAZETTÁK:	
Lourdes és az evangélium, vígasztalások.	
Rádiós magyar nyelvű kazetta, 60 perc.	10,—
Lourdes-i üzenet - elmélkedések	
dr. Szabó József összeállítás	10,—
KÖNYV:	
Lourdes-Bernadett nyomdokain	25,—
(kb. 140 színes képpel)	
Megrendelhető:	
Ungarische Katholische Delegatur	
Redaktion Életünk	
Landwehrstr. 66, D-80336 München	

APRÓHIRDETÉSEK

Szentendrén, különálló épületben **kétszintes söröző, étterem** + 90 nm-es lakás; össz. 270 nm családi okok miatt, ár alatt sürgősen eladó: 210.000 DM. Érdeklődni telefonon: Rehák, (D) 089/3150 771.

50 éves, német, katolikus, egyedülálló, szolid, kellemes természetű üzletember, azelőtt agrár üzemvezető, Magyarországon szeretne letelepedni és házasodni. Megismerkedne jószívű, kedves hozzáillő, németül beszélő nővel (esetleg üzletasszony-magánüzlet), 28-40 éves korig, aki őt magyarországi útjára elkíséri. Pényképes válaszokat „Utazás” jellegre a kiadóba.

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kívánt helységekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükkre, Hévíz vagy Budapestre. München: Tel./Fax: (D) 089/69 99 85 17, 089/67 056 18 vagy 0172/84 252 88.

50 éves, 160 magas Stuttgartban él, rendezett körülményekkel keresi azt a nem dohányzó, független, karcsú hölgyet 46 éves korig, aki otthonomba költözne. Fényképes leveleket várok „Jövőd és otthonod biztosítva” jellegre a kiadóba.

Dunakanyar zöld övezetében háromszintes ház + 140 nsz-öl telken, gyümölcsfákkal, fényökkel 60.000 DM-ért eladó! Érdeklődni: Frau Rehák, telefon: (D) 089/31 50 771.

Budapesten, XI. kerületben, 30 éve épült 100 nm-es családiház -1358 nm-es telekkel eladó. Érdeklődni este 10 óra után, telefon: (H) 1-246 48 97.

Hazatérőknek is: Budapesttől 36 km-re, Dunabogdányon, 11-es főútvonalon eladó cürü (3277 nm + 711 nsz-öl kert. Vállalkozásra kitűnően alkalmas. Ipari áram, telefon, csatorna, gáz van. Érdeklődni: tel.:(H) 26-390 353 este.

Dunakanyarban, Nagymaroson 100 éves 130 nm-es sváb parasztház, melléképületekkel, 1000 nm kertben. közel a Dunához, eladó. Irányár: 100 ezer DM-a. Az ingatlan után érdeklődni az alábbi címen lehet: Szűcs Ildikó, H-1137 Budapest, Sz. István park 15., telefon: 3403-277.-

Magyarul-németül jól beszélő, melegsívű barátot keresek 43 éves húgomnak Pförzheimből vagy környékéről. Választ „Siserehad” jellegre a kiadóba.

Bécsben központi helyen szállást kínál nemdohányzóknak a PAP Penzió. A-1060 Wien, Mariahilferstr. 71/25, Tel.: 0043-1-5 86 50 41.

Magyarországon, Bük, Gyógyfürdőn új házban, új berendezés, szobák konyhával és tuso-

lóval kiadók. Érdeklődni: Tel.: (H) 00 36/94/359-441 vagy (CH) 0043/2684/2985.

40 éves, egyedülálló (vajdasági magyar) férfi független hölgy ismeretséget keresi. Jelige: „Württemberg”.

Magyarországon - **Szent Gothárd Felső Szónökön** (Graz, Maribor közel) nagyon szép fekvésű 3.300 m² telek eladó építési lehetőséggel. Irányár: 50 000,- DM vagy megegyezés. Erd. Lehet: A. Kukán, München, telefon: (D) 089/ 957/957 40 63 vagy (H) 0036/1/275-97 76.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves Olvasóink, időnként közöljük a magyar lelkészek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet a szentmisék helye és ideje után.

AUSZTRIA
Bécs: Ft. Hegyi György, Ung.Röm.Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Tel.: 0043/1/526 49 72

Pázmánium, Rector Veres Árpád, Szentmise: minden Szombat este 18.00, A-1090 Wien, Boltzmannngasse 14, Tel.: 0043-1-317-36-56,
Burgenland/Alsódrótt: Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneus OSB, Tel.: 0043/33/527 108

Grác: Szentmise minden vasárnap d.e. 10 óra-kor Griesplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kircheben, Schönau Gürtel 41, Ft. Kormos Gyula lelkész, Ugr Mihály gondok, Tel.:0043/316/68 35 08;
Linz: Ft. Bolla Jenő, Ung. Röm. Kath. Seelsorgeamt, Hafnerstr. 28, A-4021 Linz, Tel.:0043/732/7610-2396

ANGLIA
London: Rev.Mgr. Tüttő György főlelkész, Dusten House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8Le, Tel.: 0044/81/992 20 54

BELGIUM
Brüsszel: P. Posta Benjamin O.F.M., Mission Catholique Hongroise, rue de l'Arbre Benit 123, B-1050 Bruxelles/XL/, Tel.:0032/2/6485336,
Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Amonier Hongroise, Rue des Anglais 33., B-4000 Liege, Tel.: 0032/041/233 910

DÁNIA
P. Horváth Kálmán SJ főlelkész, Stenogade 4, DK-1616 Kfbenhavn, Tel.: 0045/31/21 85 88

FRANCIAORSZÁG Párizs: P. Dr. Ruzsik Vilmos CM, Ft. Molnár Ottó, Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-55010 PARIS, Tel.: 0033/1/42086170
Dél-Franciaország:
Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, Tel.: 0033/7/850 16 36

A PÁRIZSI MAGYAROK

kedves találkozóhelye:
a Szüreti Bál, idén
1997. október 18-án
Szombaton, 19 órai kezdettel
A Magyar Katolikus Misszió javára
a CZÍRÁK házaspár rendezésében
Telefon: 00 33/1/43 08 52 69
Kérjük Francia-, Németországban,
valamint Svájcban élő barátainkat,
hogy a dátumot jegyezzék be
naptárukba.

A bálrendezéséig

ZSOLNAY és HOLLÓHÁZI porcelán közvetlenül a gyártól, kizárólagos terjesztési joggal. Telefon/fax: (D) 0711 516 593.

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-3943-730 és telefon 0036-1-2750-550. Szeretettel várjuk családias panzióknban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal - zárt autóparkoló.

Szamosi József új könyvei:

EMLEKEZTETŐ I.
Előadások, tudósítások, alkalmi írások -
Múltidézés - Három játék rádióra -
magyar cserkészlet nyugaton, stb. 155 old.

EMLEKEZTETŐ II
Megemlékezések. arcképek
Erdélyi József és költészete -
Emlékeim Gyórfy Istvánról -
Magyar zarándoklatok Máriacellbe stb.
220 old.

Tisza - München 1997
**SZERELMES NAPLÓ -
DE HOGYAN TOVÁBB?**
Napló 1946-ból, levelek, képek, rajzok
Tisza München 1997

Egy-egy könyv ára portóval 30,- DM
(csekken vagy bankjegyben)
Megrendelhető a szerző címén:
Elektrastr. 7/b. 81925 München

Megjelent!

Apor Vilmos élete

dr. Szabó József új videofilmje,
Apor Vilmos boldoggáavatása
alkalmából.30 perc VHS-PAL
Ára 25,- DM
Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

**MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTEKBN!**
Olesó áron raktárról - kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

NORVÉGIA

P. Teres Gusztáv SJ, Munkerudveien, 52,
N-1165 Oslo, Tel.: 0047/227 44 124

OLASZORSZÁG

Róma: P. Kovács Angelus OFm. Kap., Missione
Cattolica Ungherese, Via Vittoria Veneto 27,
I-1-00187 Róma, Tel.: 0039/6/48-18-872

SVÉDORSZÁG

Ft. Csúzdi Illés, Parkgatan 14, S-41138 Göte-
borg, Tel.: 0046/31/133514

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm Kath. Ungarn-
Mission, Winterthurer Str. 135, CH-8057
Zürich, Tel.: 0041/1/362 33 03

Bern: Ft. P. Cserháti Ferenc Kálmán OFM,
Röm. Kath. Ungarn-Mission, Rainmattstr. 18,
CH-3001 Bern, Tel.: 0041/31/381 61 42

Basel: Ft. Poász Lajos, Röm. Kath. Ungarn-
Misson St. Elisabeth, Leonhardsstr. 45,
CH-4051 Basel, Tel.: 0040/61/271 83 85
Genf: Ft. Mátyás Imre, Minden hó 1. és 3-ik
vasárnapján, Tel.: 00 41/21/64.78 678

Lausanne: Ft. Mátyás Imre, Szentmise minden
hó 2-ik és 4-ik vasárnapján
Tel.: 00 41/21/64 78 678

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Közeti fiók: 11773085-07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 1000. Ft.; lelkészeknek őt intenciós testimónium a kiadóhivatal címére.

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstr. 66 - 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
E-mail: 08953282-0001@-online.de
(Ungarische Delegatur)

Felelős kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felelős szerkesztő Fejős Ottó
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
Szamosi József (olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Verantw. Redakteur: Ottó Fejős
Abonnement: DM 25,— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 40,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik,
ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész,

oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2,50 DM
Előfizetési ár egy évre DM 25,—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légitpostával DM 40,—
Lapzárta minden hónap 10-én.

Hirdetéseket csak 10-ig fogadunk el.
Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Katholische Ungarnseelsorge,
Sonderkonto „Életünk”.
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: GRAPHOS GmbH
Landwehrstr. 39, 80336 München
Tel. (0 89) 55 34 44

Druck: AMPER DRUCK GmbH
WERBE-DRUCK Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11, 82256 Fürstenfeldbruck
Tel. (0 81 41) 61 01 20
Fax (0 81 41) 60 01 28

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Hirdetési díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 bető)	7,—
Jelige portóval	7,—
Külön kívánásokat esetenként árazunk. üzleti-, nyereséges hirdetések	
soronként	10,—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20,—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese. Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 % kedvezmény
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 % kedvezmény
Egy évi hirdetés esetén	25 % kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 10-e, befizetve!	

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München - Sonderkonto: Postbank München, Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőknél: Joseph DANI, # 18-505 Edmonton Tr. NE AIR-DRIE, Alberta T4B 2J2. Canada. A címére küldött csekken feltüntetendő: „Életünk”. Kérjük sziveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekkeket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40,— DM-ből 8,— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17,— US \$ + 13,— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

Beilagenhinweis: Zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHEIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.

Dr. Schulte - Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hités tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.